

Maria Hirvilammi

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus

Opinnäytetyö, 2020

Ystävyyttä yli rajojen

**Monikulttuurinen ystävänäpäivätapahtuma perheiden kotoutumisen
ja kielenoppimisen tukena**

TIIVISTELMÄ

Maria Hirvilammi

Ystävyyttä yli rajojen. Monikulttuurinen ystävänpäivätapahtuma perheiden kotoutumisen ja kielenoppimisen tukena.

47 s. ja 2 liitettä

Syksy 2020

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden AMK-tutkinto

Sosionomi (AMK), Varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus

Opinnäytetyön tarkoitus oli kehittää Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin Perhehaavi-hankkeen perhekahviloissa tapahtuvaa ylikulttuurista kohtaamista. Perhekahviloihin suunnitellun ja kolmessa perhekahvilassa toteutetun ystävänpäiväteemaisen tapahtuman tavoitteena oli vanhemmuuden tuen lisäksi myös maahan muuttaneiden perheiden integraation tukeminen kielenoppimisen ja kaksisuuntaisen kotoutumisen avulla.

Opinnäytetyössä käsiteltiin perheiden kotoutumisen ja vanhemmuuden teemoja. Kotoutumisprosessi muodostuu useista tekijöistä, joiden merkitys vaihtelee yksilöllittäin. Teoriaosuudessa tarkasteltiin vanhemmuuden ja perheen määritelmää eri kulttuureissa ja kielen oppimisen ja kaksisuuntaisen kotoutumisen merkitystä integraatiolle.

Ystävänpäivätapahtumat toteutettiin kolmessa eri perhekahvilassa, ja suunnitellusta tapahtumasta jäi mallinnus Perhehaavi-hankkeelle. Tapahtumat arvioitiin yhdessä hankkeen työntekijöiden kanssa. Kävijöillä oli mahdollisuus jättää palautetta kirjallisesti tai suullisesti, halutessaan myös anonyymisti. Saadun palautteen ja yhteisen arvioinnin perusteella tarkasteltiin tapahtuman sisällön sopivuutta kohderyhmälle ja pohdittiin, onko vastaavanlaiselle tapahtumalle tarvetta jatkossa hankkeen toiminnassa.

Tapahtumien tavoitteena oli madaltaa alueiden lapsiperheiden kynnystä osallistua neuvolan tai perhekeskuksen tiloissa järjestettävään toimintaan. Kävijöitä oli kahdessa perhekahvilassa ennätysmäärä. Tapahtumien avulla tarjottiin mahdollisuus ylikulttuuriseen kohtaamiseen, suomen kielen käyttöön ja muiden lapsiperheiden kohtaamiseen. Toiminnallisten menetelmien avulla tapahtumissa oli helppo ottaa kontaktia uusiin ihmisiin ja kaiken toiminnan perustuessa vapaaehtoisuuteen kynnys osallistumiseen madaltui. Tapahtumien ilmapiiri oli rento ja iloinen, ja tämä yhdessä ystävällisten ja mukavien ihmisten kanssa mainittiin kävijöiltä kerätyissä palautteissa eniten. Tapahtumat nähtiin sekä kävijöiden että työntekijöiden puolelta onnistuneena ja niille toivotaan jatkoa hankkeen toiminnassa.

Asiasanat: integraatio, kaksisuuntainen kotoutuminen, maahanmuuttajaperheet, perheiden kotoutuminen, vanhemmuudentuki, vanhemmuuden vertaistuki

ABSTRACT

Maria Hirvilammi

Friendship over the borders. Intercultural friendship themed event supporting the integration of families and acquisition of language skills

47 pages and 2 appendices

Autumn 2020

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Option in Early Childhood Education and Care

Bachelor of Social Services

The aim of this thesis was to develop events for the Perhehaavi-project - a project run by Mannerheim League for Child Welfare, to improve intercultural encounters. The purpose of the planned and implemented friendship themed events was to support parenthood and the integration of immigrant families by improving their Finnish language and intercultural integration.

Integration of families and parenthood were the main themes of this thesis. The integration process has numerous factors, and the importance of the factors vary individually. The theory part examined the definition of parenthood and family in different cultures, the importance of learning the language and the bi-directional integration.

The friendship themed events were held in three different Family Cafés and the written plan of the events was left to the Perhehaavi-project. The events were evaluated together with the employees of the project. The participants had a chance to give feedback, both written and orally. To comply with privacy concerns, the participants were able to provide their feedback anonymously. After evaluating the feedback, the study examined if future events were required and if earlier events were adequate and useful in addressing the immigrant families' Finnish language and integration needs.

As results of this study, the planned events aimed to lower the threshold to attend the activity held in child health centres and family centres. A record number of participants attended these organized events. The events provided the opportunity for intercultural encounters, to use the Finnish language, and to meet other families. Through the functional methods it was easy to contact new people and since all the activities were based on voluntarily, the threshold of attending lowered. The atmosphere of the events was relaxed and this together with nice and friendly people were mentioned in feedbacks most. Moreover, both the attendees and the employees stated that the events were a success and they wished to have such events also in the future.

Keywords: bi-directional integration, immigrant families, integration, integration of families, intercultural encounter, parenthood support, peer support for parents

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 KOTOAUTUMINEN KAKSISUUNTAISENA PROSESSINA	6
2.1 Akkulturaatioprosessi kotoutumisen polkuna	6
2.2 Väestösuhteet tukemassa kaksisuuntaista kotoutumista	8
2.3 Kielen oppiminen ja sen merkitys integraatiolle	9
3 VANHEMMUUS, PERHE JA VERTAISTUKI	11
3.1 Vanhemmuus eri kulttuureissa	11
3.2 Perhe ja sen merkitys eri kulttuureissa.....	14
3.3 Vanhemmuuden tuki ja vertaistuki	15
4 YSTÄVYYTTÄ YLI RAJOJEN – YLIKULTTUURISEN KOHTAAMISEN MAHDOLLISTAVAN TAPAHTUMAN RAKENTAMINEN	18
4.1 Perhehaavi-hankkeen toiminta ja tavoitteet	18
4.2 Ystävyttä yli rajojen -Ystävänpäivän tapahtuma.....	20
4.3 Ohjelman suunnittelu ja sisältö.....	22
4.4 Viestintäsuunnitelma ja tapahtuman sponsorit.....	24
5 POHDINTA JA ARVIOINTI	25
5.1 Tapahtumien palautteet ja arviointi	25
5.2 Eettisten näkökulmien tarkastelu.....	31
5.3 Ammatillinen kasvu	31
5.4 Johtopäätökset.....	34
5.5 Pohdinta.....	35
LÄHTEET	38
LIITE 1. Ystävänpäivätapahtuma, suunnitelma.....	44
LIITE 2. Ystävänpäivätapahtuma, mainos.....	46

1 JOHDANTO

Pääkaupunkiseudulla yhä useammassa lapsiperheessä joko toinen tai molemmat vanhemmat ovat maahanmuuttajataustaisia. Pelkästään Helsingissä 16 % väestöstä oli syntyperältään ulkomaalaisia henkilöitä vuoden 2019 alussa. Perheitä, joissa on alaikäisiä lapsia ja vähintään toinen vanhempi on vieraskielinen, on vuoden 2019 alussa ollut 27% kaikista alaikäisten lasten perheistä. Vieraskielisissä perheissä lapsia on keskimäärin enemmän ja lapset ovat nuorempia kuin kotimaankielisissä perheissä. Itä-Helsingin alueella väestöstä vieraskielisiä on yli 34%. Lasten osuus väestöstä on keskimääräistä korkeampi Vantaalla ja Itä-Helsingissä. (Helsingin kaupunki. Ulkomaalaistaustaiset Helsingissä. Väestön määrä ja kehitys; Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri. Avustushakemus.) Ulkomaalaistaustaisten osuus vuonna 2018 koko Suomen väestöstä oli 7% (Tilastokeskus. Maahanmuuttajat ja kotoutuminen. Maahanmuuttajat väestössä). Vuoden 2019 lopussa pääkaupunkiseudulla 25% alle kouluikäisistä oli maahanmuuttajataustaisia. Koko Suomessa vastaava luku on 11%. (Tilastokeskus. Tilastot. Väestörakenne. Vuosikatsaus.)

Tässä opinnäytetyössä pohdin maahanmuuttajataustaisten perheiden integraatiota ja kielen oppimisen merkitystä integraatiolle. Lisäksi käsittelen vanhemmuutta, perhettä ja vertaistuen tärkeyttä monikulttuurisesta näkökulmasta.

Kehittämispainotteisen opinnäytetyön toteutin produktina. Suunnittelin ja toteutin ystävänäpäiväteemaisen tapahtuman vanhemmille ja heidän alle kouluikäisille lapsilleen. Tapahtuman jälkeen arvioin yhdessä kävijöiden ja työntekijätiimin kanssa tapahtuman tavoitteiden toteutumista ja sitä, onko vastaavanlaiselle tapahtumalle tarvetta jatkossa. Tapahtumat järjestettiin keväällä 2020 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin (jatkossa käytän lyhennettä MLL) Perhehaavi-hankkeen avoimissa perhekahviloissa, eli Perhetreffeillä.

Perhekahvilat ovat viikoittain kolmessa eri toimipisteessä pidettäviä avoimia kohtaamispaikkoja. Ne on tarkoitettu kaikille alueen lapsiperheille, mutta ensisijainen kohderyhmä Perhehaavi-hankkeessa ovat haavoittuvassa asemassa olevat

lapsiperheet. Perhekahviloita järjestetään tiistaisin Vuosaaren perhekeskuksessa, keskiviikkoisin Itäkadun perhekeskuksessa ja torstaisin Myyrmäen neuvolassa. Myös ystävänpäivätapahtuma järjestettiin näissä kaikissa perhekahviloissa, yhteensä kolme kertaa viikon aikana. Perhehaavi-hankkeeseen kuuluu myös ABC-vanhemmuusryhmien ja lasten tunnetaitoryhmien järjestämistä.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Perhehaavi-hankkeen perhekahviloissa tapahtuvaa ylikulttuurista kohtaamista. Tarkoituksena oli suunniteltujen tapahtumien toteutuksen ja arvioinnin kautta tehdä mallinnus menetelmistä, joita perhekahviloiden kävijöiden kanssa voi käyttää. Tapahtumien tavoitteena oli madaltaa Perhehaavi-hankkeen asiakasryhmän kynnystä osallistua neuvolan tai perhekeskuksen tiloissa järjestettävään perhekahvilatoimintaan, luoda mahdollisuus muiden lapsiperheiden kohtaamiseen ja näiden kautta saada tukea vanhemmuuteen vertaistuen ja ammatillisen ohjauksen kautta. Tavoitteena oli tarjota mahdollisuus ylikulttuuriseen kohtaamiseen ja suomen kielen käyttöön.

Käytän tässä opinnäytetyössä käsitteitä maahan muuttanut tai maahanmuuttajataustainen, tarkoittaen useista eri syistä tai tarkoituspelistä Suomeen muuttaneita henkilöitä. Nämä käsitteet sisältävät sekä turvapaikanhakijoina, opiskelun tai työperäisen maahanmuuton, pakolaisuuden, tai perheenyhdistämisen kautta maahan tulleita henkilöitä. Valtaväestöstä puhuessa tarkoitan kantaväestöön kuuluvia, etniseltä perimältään suomalaisia henkilöitä. (Martikainen & Tiilikainen 2008, 18—19; Hiltunen, 19.)

2 KOTOAUTUMINEN KAKSISUUNTAISENA PROSESSINA

2.1 Akkulturaatioprosessi kotoutumisen polkuna

John Berry mallintaa maahanmuuttajien akkulturaatio-orientaation kuvioksi, jossa on nähtävillä sekä maahan muuttaneen henkilön suhtautuminen valtaväestöön ja vuorovaikutukseen heidän kanssaan että halukkuus oman etnisen identiteetin säilyttämiseen. Orientaatio voi näiden kahden tekijän välisestä suhteesta riippuen olla joko marginalisaatioon, separaatioon, assimilaatioon tai integraatioon suuntautunut. (Verkuyten 2014, 102—103.)

		Toive oman kulttuurin säilyttämisestä	
		Kyllä	Ei
Kontaktin tarve yhteiskunnan valtaväestöön	Kyllä	Integraatio	Assimilaatio
	Ei	Separaatio	Marginalisaatio

KUVIO 1. Maahanmuuttajien akkulturaatioasenteet Berryn mukaan. (Schubert 2013, 65.)

Akkulturaatioprosessi voidaan myös eritellä ryhmä- ja yksilötasoon. Prosessin yleisellä, ryhmätasolla, maahan muuttanut henkilö tutustuu ympäröivän yhteiskunnan uudenlaisiin rakenteisiin, kuten talouteen, kulttuuriin ja sosiaaliseen ympäristöön. Yksilötason akkulturaatioprosessissa henkilö käy läpi identiteettiin, arvoihin ja asenteisiin liittyviä kysymyksiä. Vasta käsiteltyään prosessin eritasoiset aiheet, voi henkilön integroituminen jatkua. Akkulturaatioprosessi ei kuitenkaan etene suoraviivaisesti vaihe vaiheelta, vaan on jatkuvasti täydentyvä palapeli. (Hoffren 2000; Schubert 2013, 64.)

Onnistuessaan akkulturaatioprosessi johtaa integraatioon, joka on parhaimmillaan kulttuurien kohtaamista, jakamista ja molemminpuolista oppimista. Integraatio muovaa sekä maahan muuttaneen että maassa jo vallitsevaa kulttuuria, jolloin

kulttuurit sopeutuvat toisiinsa ja muovautuvat jaetuksi kulttuuriksi. (Mähönen & Jasinskaja-Lahti 2013, 254.)

Assimilaatio, eli pyrkimys sulautua valtaväestöön, sen sijaan vaimentaa maahan muuttaneen henkilön omaa kulttuuri-identiteettiä. Verrattuna integraatioon, assimilaatio ei kotoutumisen kannalta vaikuta yhtä myönteisesti hyvinvointiin tai toimintakykyyn, sillä oman kulttuuri-identiteetin säilyttäminen nähdään myös tärkeänä kotoutumisen kannalta. (Säävälä 2011, 70; Verkuyten 2014, 102—103.)

Separaatio nähdään maahan muuttaneen henkilön keskittymisenä omaan kulttuuriin ja vähäisenä vuorovaikutuksena enemmistökulttuurin kanssa. Separaation taustalla on usein vahva etninen identiteetti ja vähäinen mielenkiinto ympäröivän yhteiskunnan kulttuuria kohtaan. Segregaatio sen sijaan on seurausta ympäristön asenteista. Segregaatiossa henkilölle ei ole annettu mahdollisuutta liittyä omaan etniseen ryhmään eikä enemmistökulttuuriin. Kun integraatioon, assimilaatioon, separaatioon ja marginalisaatioon vaikuttavat usein vahvasti maahan muuttaneen henkilön oma asenne ja suuntautuneisuus, on segregaatio enemmänkin seurausta ympäristön asenteista ja siitä, mahdollistaako ympäristö maahan muuttaneen henkilön akkulturaatio-orientaation suuntautumisen muihin kulttuureihin. Jos sekä oma etninen tausta että uusi kulttuuri välittää maahan muuttaneelle henkilölle hylkäävää viestiä, ei hän pääse kiinnittymään kumpaankaan kulttuuriin. (Sommarhem 2012; Liebkind 2009, 16—17.)

Voi olla, että maahan muuttanut henkilö ei koe kuuluvansa kumpaankaan, oman kulttuuritaustan ryhmään, tai valtaväestön kulttuuriin, jolloin kyse on marginalisaatiosta. Marginalisaatio altistaa syrjäytymiselle, koska henkilöltä puuttuu kokonaan kulttuurin sosiaalinen tuki akkulturaatioprosessille. (Sommarhem 2012; Verkuyten 2014, 103.)

Etnisen identiteetin nähdään liittyvän keskeisesti akkulturaatioprosessiin. Henkilön näkemys itsestään, omasta etnisestä historiastaan ja ylipäänsä se, minkälaiseksi henkilö kokee roolinsa oman etnisen ryhmänsä keskuudessa, määrittelevät etnistä identiteettiä. Sen muodostumiseen vaikuttavat lisäksi esimerkiksi kieli, uskonto ja arvot. Vaikka ympäristön suhtautumisella onkin suuri merkitys

etniseen identiteettiin ja akkulturaatio-orientaatioon, saattaa usein merkittävämpana tekijänä olla oman etnisen ryhmän suhtautuminen. Jopa ympäristön kielteisillä reaktioilla on vähemmän vaikutusta, hyväksyntää omalta etniseltä ryhmältä toivotaan, halutaan ja haetaan. (Liebkind 2009, 13—14.)

Kotoutuminen on kaksisuuntainen prosessi, joka vaatii maahan muuttaneen henkilön oman myönteisen akkulturaatio-orientaation lisäksi myös vastaanottavan yhteiskunnan hyväksyntää ja tukea. Tähän sisältyvät yhteiskunnalliset rakenteet, yleinen asenneilmapiiri ja myös yksittäisten ihmisten käyttäytyminen maahan muuttavia henkilöitä kohtaan. (Castaneda ym. 2018, 58; Verkuyten 2014, 104.)

2.2 Väestösuhteet tukemassa kaksisuuntaista kotoutumista

Parhaat tulokset kotoutumisesta saadaan, kun ympäröivä yhteiskunta on valmis vastaanottamaan maahan muuttaneen henkilön aktiivisena toimijana ja tekijänä kyeten tarvittaessa itsekin muuttumaan.

Hyvien väestösuhteiden edistäminen on kaikkien vastuulla. Yleiseen asenneilmapiiriin ja yksittäisiin ihmisiin voidaan vaikuttaa, jos julkinen sektori, kolmannen sektorin toimijat ja muut yhteiskunnassa toimivat organisaatiot kantavat oman vastuunsa. Oikeusministeriön Yhdenvertaisuus-sivustolta löytyvä kuvio havainnollistaa, kuinka tärkeää on aloittaa syrjinnän ehkäisy ja väestösuhteiden tukeminen jo peruspalveluista. Paikallistason toimet vaikuttavat yleiseen ilmapiiriin edistämällä myönteisiä asenteita, turvallisuutta, vuorovaikutusta ja yhteiskunnalliseen toimintaan osallistumista. (Oikeusministeriö. Yhdenvertaisuus. Hyvät väestösuhteet.)

KUVIO 2. Hyviin väestösuhteisiin vaikuttavat tekijät. (Oikeusministeriö. Yhdenvertaisuus. Hyvät väestösuhteet.)

Maahanmuuton jatkuva kasvu on saanut myös kunnat ja maakunnat päivittämään maahanmuuttopolitiikkaansa. Yhteiskunnan lisääntyvä moninaisuus ja monikulttuurisuus vaativat yhä enemmän yhteistyötä niin valtakunnallisten kuin paikallistenkin toimijoiden välillä. Sen sijaan, että maahan muuttaneet nähtäisiin yhteiskunnan hyvinvointia haastavina tekijöinä, tulisi kasvava kansainvälisyys nähdä voimavarana ja mahdollisuutena. (Uudenmaan liitto 2015, 8–9.)

Uudenmaan Kaksisuuntainen kotoutuminen-hanke (Uudenmaan liitto 2015) pyrkii edistämään kotoutumista kiinnittämällä huomiota maahan muuttaneiden asumiseen, työllistymiseen, alkuvaiheen kieli- ja kotoutumiskoulutukseen, perheiden peruspalveluihin, lapsille ja nuorille suunnattuun tukeen, kansalaisyhteiskunnan rakentamiseen, väestöryhmien väliseen vuorovaikutukseen ja maahan muuttaneiden osallisuuteen. Kotouttamistoimenpiteistä merkittävin vaikutus alkuvaiheen kotoutumiselle lienee oikean tasoilla ja riittävän ajoissa tarjottavilla kielikursseilla.

2.3 Kielen oppiminen ja sen merkitys integraatiolle

Kielen oppimisen tärkeyttä onnistuneen integraation kohdalla ei voi tarpeeksi korostaa. Uuteen kotimaahan tutustuminen, sopeutuminen ja lopulta kiinnittyminen helpottuu merkittävästi, jos kommunikaatio ympäristön kanssa onnistuu. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on varmistaa aikuiselle maahanmuuttajalle tarvittavat kielelliset valmiudet jokapäiväisessä elämässä selviämiseen. Peruskielitaidon avulla maahan muuttanut henkilö selviytyisi itsenäisesti arkipäiväisten asioiden

lisäksi myös työelämään tai jatkokouluttautumiseen liittyvissä tilanteissa. (Opetushallitus 2012, 23.)

Lapsiperheiden kotoutumistoimet ulottuvat koko perheeseen. Laki kotoutumisen edistämisestä (L 1386/2010) velvoittaa kunnan laatimaan perheelle kotoutumissuunnitelman perheen tilanteen sitä edellyttäessä. Kotoutumissuunnitelmassa arvioidaan esimerkiksi se, hyötyisivätkö perheen lapset kunnallisesta varhaiskasvatuksesta. Tällöin heille laadittaisiin myös henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joka sovitettaisiin yhteen perheen kotoutumissuunnitelman kanssa. Kokopäiväistä varhaiskasvatusta voidaan järjestää, jos perheen tilanne ja lapsen kehityksen tukeminen sitä vaativat ja se on lapsen edun mukaista. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan tavoitteet ja toimenpiteet kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin toteuttamiseksi ja mahdollinen tuen tarve, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen. Suunnitelmassa huomioidaan lapsen kielellinen, kulttuurinen ja katsomuksellinen tausta ja kielitietoisien varhaiskasvatuksen kautta arjessa pyritään rohkaisemaan lapsia monipuoliseen kielenkäyttöön kunkin oma kielellinen lähtökohta huomioiden. Suomen kielen oppiminen vahvistaa myös lapsen kotoutumista ja vaihtelevat vuorovaikutustilanteet ja oppimisympäristöt päiväkodissa tarjoavat mahdollisuuden kielen monipuoliseen omaksumiseen. Varhaiskasvatus tukee lapsen suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan tuntemista ja siihen kotoutumista, mutta ensisijaisesti vanhempien vastuulla on perheen kulttuuri- ja kieli-identiteetin muodostumisen tukeminen. Vahva äidinkielellinen pohja mahdollistaa myös toisen kielen oppimisen. (Työ- ja elinkeinoministeriö. Kotouttaminen.fi. Kotoutumislain käsikirja. Perheen kotoutumissuunnitelma; L 540/2018; Opetushallitus 2018, 10, 31, 50.)

Lasten siirtyessä kotihoidosta varhaiskasvatukseen mahdollistuu myös kotona olevan vanhemman laajemmat mahdollisuudet kotoutumistoimiin ja yhteiskuntaosallisuuteen. Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on mahdollistaa vanhempien osallistuminen koulutukseen tai työelämään (Opetushallitus 2018, 9). Yhteiskuntaosallisuus ei kuitenkaan tarkoita ainoastaan opiskelua tai työssä käymistä, vaan se voi olla myös esimerkiksi politiikkaan, järjestötoimintaan tai uskonnollisen yhteisön toimintaan osallistumista. Kotouttavia toimenpiteitä pyritäänkin ulottamaan yhä enemmän myös kansalaisyhteiskunnan, eli kolmannen sektorin,

suuntaan. Kolmannen sektorin järjestöillä on usein hyvät lähtökohdat kotoutumista edistävän toiminnan järjestämiselle. Järjestöjen kotouttava työ tarjoaa esimerkiksi vapaa-ajan toiminnan kautta mahdollisuuden kasvattaa sosiaalisia verkostoja tai ylläpitää omaa kulttuuri- tai kieliperintöä. Myös ylikulttuuriset kohtaamiset mahdollistava vuorovaikutuksellinen toiminta edistää kotoutumista tukevilla myönteistä kanssakäymistä eri etnisten ryhmien välillä. (Uudenmaan liitto 2015, 21, 23.)

Kolmannen sektorin toimijoilla on myös mahdollisuus järjestää toimintaa tietyille asiakasryhmille ja tarjota tämän kautta kohdennettua tukea eri elämän tilanteisiin, kuten työttömyyteen tai lapsiperheille. Vaikka esimerkiksi maahanmuuttajataustaiset lapsiperheet ovat keskenään heterogeenisiä, yhdistää heitä usein samat haasteet. Vieraan kulttuurin tuomat erot, taloudelliset haasteet tai koettu syrjintä tuovat lisäpainetta kotoutumisprosessiin. (Työ- ja elinkeinoministeriö. Kotouttaminen.fi. Pakolaisen vastaanoton käsikirja. Järjestöjen tuki.)

3 VANHEMMUUS, PERHE JA VERTAISTUKI

3.1 Vanhemmuus eri kulttuureissa

Vanhemmuuden määritelmä on moninainen ja vaihtelee eri yhteyksissä. Vanhemmuuden nähdään alkavan jo ennen vauvan syntymää, tai kun tieto vanhemmaksi tulemisesta saadaan. Vanhemmuuteen kasvaminen on elinikäinen prosessi ja se voi tuoda mukanaan sekä äärimmäistä onnea että ajoittaista kipuilua. Vanhemmuuden käsitteen voi jakaa vielä tarkemmin vanhempana olemiseen ja vanhempana toimimiseen; vanhempana oleminen alkaa jo vanhemmuuden prosessin käynnistyessä, kun taas vanhempana toimiminen koostuu niistä käytännön toimista, joita vanhempi lapsen kasvun ja kehityksen eteen tekee. (Kaattari 2015.)

Vanhemmuuden voi jaotella biologiseen, sosiaaliseen ja psykologiseen vanhemmuuteen. Näiden mukaan määräytyy lapsen genetiikka ja kehittyy lapsen sosiaalinen- ja psykologinen identiteetti. Psykologinen tai sosiaalinen vanhemmuus eivät vaadi kehittyäkseen biologista vanhemmuutta. (Laakkonen 2010, 16—17.) Lisäksi lain mukaan määritellään juridinen vanhemmuus. Suomessa juridisia vanhempia voi olla enintään kaksi. (Moring & Kerppola-Pesu 2017, 211.)

Vanhemmuus on moniulotteista ja siihen vaikuttaa monta eri tekijää. Vanheman kokemus omasta lapsuudesta, oma identiteetti, henkilökohtaiset arvot ja ominaisuudet ja koettu hyvinvointi ovat esimerkkejä sisäisistä vaikutteista. Lisäksi vanhemmuuteen vaikuttavat esimerkiksi ympäröivä yhteiskunta ja sen odotukset, saatavilla oleva tuki ja lapsen yksilölliset ominaisuudet. (Mielenterveystalo. Vanhemmille. Perhe ja vanhemmuus. Vanhempien merkitys; Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Vanhemmuus ja kasvat.)

Vanhempien tehtävänä on huolehtia ja mahdollistaa lapselle turvallinen ympäristö kasvaa ja kehittyä, lapsen hyvinvointi ja tarpeet ikätasoisesti huomioiden (Lastensuojelun keskusliitto. Lastensuojelu.info. Lastensuojelun perusta). Vaikka pohjimmiltaan vanhemmuuden tehtävä on samanlainen riippumatta kulttuurista, voi kulttuurien välisissä määritelmässä olla suuriakin eroja. Erot vanhemmuuteen ja perheeseen suhtautumisessa voivat olla nähtävillä jo kulttuurissa vallitsevissa ajatuksissa tai uskomuksissa, esimerkiksi koskien lasten hankintaa tai saamista. Tietyissä kulttuureissa lasten hankinta on suunniteltua, toivottua ja tietoista. Josain kulttuureissa lasten syntyminen on luonnollista jatkoa elämälle, eikä niinkään vanhempien päätettävissä. (Kuittinen & Isosävi 2013, 79.)

Eroja esiintyy myös lasten kasvatukseen liittyvissä teemoissa. Myös Suomessa kasvatustieteen näkemykset eroavat toisistaan ja tutkimusten kehittyessä kasvatuksen merkityksestä lapsen kehitykselle tiedetään koko ajan enemmän. Arkipäivässä kasvatustieteen näkemykset eroavat toisistaan lapsen tarpeiden, turvallisuuden, oppimisen ja yleisen hyvinvoinnin välillä, niin henkisesti kuin fyysisestikin. Lapsen kasvatustieteen näkemykset vaatii myös vastuun antaminen lapselle ja tämän kautta lapsen toimijuuden tukeminen. Kasvatustietoinen vanhempi kiinnittää huomiota myös omaan vanhemmuuteensa ja reflektoi omaa käytöstään kasvattajana.

(Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Tietoa lapsiperheen elämästä. Vanhempainnetti. Lasten kasvatusta ja vanhemman kasvatustietoisuus.)

Kannustavan kasvatuksen nelikenttä (Ensi- ja turvakotien liitto 2016) kokoaa yhteen lapsen henkiset ja fyysiset tarpeet. Fyysisenä tarpeena lapsen ohjaus ja kohtaaminen sisältävät esimerkiksi sylissä pitoa ja silittelyä, selkeitä rajoja ja lapsen kanssa keskustelua ja asioiden perustelua. Henkistä pääomaa kasvattavat lapsesta kiinnostuminen, tämän kuunteleminen, kannustava puhe ja tunteiden kehittymisen tukeminen. Aikuisen vastuulla on myös lapsen fyysisistä perustarpeista huolehtiminen, kuten turvallisuus, ikätasoinen hoito ja koulutus. Lapsen henkisiä perustarpeita ovat esimerkiksi myönteinen vuorovaikutussuhde aikuisen ja lapsen välillä, sosiaalisen kehityksen tukeminen ja lapsen sensitiivinen kohtaaminen.

KUVIO 3. Kannustavan kasvatuksen nelikenttä. (Ensi- ja turvakotien liitto 2016.)

3.2 Perhe ja sen merkitys eri kulttuureissa

Perheen määritelmä on niin ikään vaihteleva maasta ja kulttuurista riippuen. Länsimaisen, suppeahkon perhekäsityksen mukaan perheen muodostavat kaksi sukupolvea: vanhemmat ja lapset. Ydinperhemallin mukaan tämä sisältää äidin, isän ja heidän lapsensa. Toki nykypäivänä virallinen määritelmä on laajentunut erilaisten perhemuotojen yleistyessä ja esimerkiksi sateenkaariperheet ovat tilastoissa määrällisesti kasvava osuus (Sateenkaariperheet. Vaikuttamistyö. Uutiset.) Virallisen määrittelyn lisäksi perhe voidaan määritellä myös sosiaalisena yhteisönä, jolloin se muodostuu koetusta yhteenkuuluvuudesta ja sen keskiössä ovat lapset (Laakkonen 2010, 7). Tämän kaltainen määrittely mahdollistaa myös suomalaista kulttuuria laajemman ja moniulotteisemman rajauksen perheestä, sillä sen mukaan perheen voi muodostaa vaikkapa kaksi yksinhuoltajaa lapsineen. Tällaisessa perheyksikössä vanhemmuuden tuki voi olla lähellä laajennetun perheen tarjoamaa tukea.

Useissa muissa kulttuureissa perhekeskeisyys on yleisempää ja perhe määritelläänkin huomattavasti laajemmaksi kokonaisuudeksi, sisältäen isovanhempien lisäksi myös tätejä, setiä, serkkuja ja usein myös lähimpiä ystäviä. Suvun tarjoama yhteisöllisyys helpottaa lapsiperheen arkea konkreettisesti ja sen lisäksi vaikuttaa positiivisesti myös henkiseen hyvinvointiin. Sen lisäksi, että suomalaisessa kulttuurissa korostetaan ydinperhettä, Suomen yksilökeskeinen kulttuuri rohkaisee myös pärjäämään ilman sen kummempaa tukea lasten kasvatuksessa tai vanhemmuudessa. Tämä haastaa varsinkin perhekeskeisestä kulttuurista muuttavat henkilöt ja asettaa vanhemmuuden vaatimukset entistä korkeammalle. (Siim 2017, 220.)

Ruotsalainen sosiologi Göran Therborn (2004, 11) on tutkinut perheitä ympäri maailmaa ja nimeää viisi erilaista perhejärjestelmää. Kukin näistä perhejärjestelmistä on yhdistelmä maantieteellistä, historiallista, kulttuurista ja myös uskonnollista kokonaisuutta. Etelä-Aasia, Itä-Aasia, Läntinen-Aasia (sisältäen Pohjois-Afrikan), Saharan eteläpuolinen Afrikka ja eurooppalainen (sisältäen Yhdysvallat ja Australia) perhejärjestelmä edustavat kukin omanlaistaan käsitystä perheestä, vanhemmuudesta ja niiden merkityksestä, vaikka tietenkin vaihtelua myös näiden

sisällä esiintyy. Perhejärjestelmät eroavat toisistaan myös esimerkiksi sukupuolirooleihin, seksuaalisuuteen ja avioliittoon suhtautumisessa.

3.3 Vanhemmuuden tuki ja vertaistuki

Vaikka vanhemmuus onkin perhekohtaista, lapsikohtaista ja täten myös henkilökohtaista, ei sitä silti ole tarkoitettu toteutettavaksi yksin. Vanhemmuuden rooli ja sen kehitystehtävä on haastava ja jatkuva prosessi ja voidaan sanoa, että myös yksi tärkeimmistä rooleista ihmisen kehityskaassa. Vanhemmuutta kuvataankin seikkailuksi, jossa ilot, surut ja tehtävät vaihtelevat. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Tietoa lapsiperheen elämästä. Vanhemmuuden kaari.)

Jos perheessä on kaksi vanhempaa, saattaa paras tuki vanhemmuudelle olla perheen toinen aikuinen. Toisaalta, vaikka vanhemmuus jaettaisiinkin perheen toisen aikuisen kanssa, voi olla, ettei tukea omaan vanhemmuuteen ole saatavilla. Myös kahden vanhemman perheessä voi vanhemmuuden vastuu jäädä pääasiassa toiselle. (Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. Sukupuolten tasa-arvo. Perheet ja vanhemmuus.)

Vaikka Suomen yksilökeskeinen kulttuuri antaakin perhe-elämälle mahdollisuuden yksityisyyteen, on vanhemmuus muodostunut yhteiskunnallisesti julkiseksi asiaksi. Yhtä aikaa tutkimustiedon lisääntymisen kanssa lisääntyvät myös vaatimukset ja vanhemman vastuu kasvattaa pärjääviä ja yhteiskuntakelpoisia kansalaisia. (Laakkonen 2010, 22.) Tämä saattaa aiheuttaa riittämättömyyden tunnetta valtaväestöön kuuluvissa vanhemmissa, joten minkälaiseen asemaan se asettaa maahan muuttaneet perheet, joille jo pelkästään suomalainen kulttuuri on vieras? Äitiys nähdään Suomessa yksilösuorituksena, eikä perinnettä esimerkiksi synnytyksen jälkeiselle lähisuvun tuelle ole. (Shinyella 25.5.2016.)

Vaikka vanhemmuus on samankaltaista eri kulttuureissa, saattavat arkipäiväiset asiat ja käytännöt poiketa hyvinkin paljon toisistaan. Uuden kulttuurin mukanaan tuomat haasteet moninkertaistuvat, kun kyseessä on toisen ihmisen, oman

lapsen hyvinvointi. Monelta taholta tulevat odotukset ja vaatimukset voivat olla ristiriidassa oman kulttuurin oppien ja tapojen kanssa. Uuden kulttuurin lainsäädäntö asettaa omat rajansa ja tämä ja kaikki muu huomioon ottaen maahan muuttaneiden vanhempien tulisi suoriutua vanhemmuuden tehtävästä. Osa maahan muuttaneista henkilöistä voi olla täysin ilman kontaktia valtaväestöön kuuluviin lapsiperheisiin, jolloin minkäänlaista tarttumapintaa lapsiperhearkeen uudessa kotimaassa ei ole. (Säävälä 2011, 56—57.)

Suomalainen yhteiskunta tarjoaa monenlaista tukea vanhemmille. Jo ennen synnytystä vanhemmuutta tuetaan äitiysneuvolassa ja heti synnytyksen jälkeen asiakassuhde jatkuu lastenneuvolan puolelle. Kun lapsen kotihoito päättyy ja lapsi siirtyy päivähoitoon, on perheen tukena päiväkodin ja esiopetuksen varhaiskasvattajat. Lapsen kasvaessa vanhempien kasvatusvastuuta jakaa koulun henkilökunta ja muut kouluikäisten lasten kanssa työskentelevät aikuiset, kuten nuorisotalojen ohjaajat. Koko lapsuuden ajan on perheille saatavilla apua myös kasvatusta- ja perheneuvolasta. Kohdistetumpaa tukea vanhemmuuteen saa lastensuojelu- ja sosiaalipalveluista, joko avohuollon tukitoimina sosiaalihuollon asiakkaina tai tarvittaessa vielä tehostetumpaa tukea lastensuojelun asiakkuuden kautta. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Peruspalvelut lapsiperheille.)

Vanhemmuuden tukea on enenevässä määrin saatavilla myös Internetistä. Erilaiset verkkosivustot tarjoavat tietoa vanhemmuuteen, lapsen kasvuun ja perheeseen liittyvistä teemoista. Osalla verkkosivustoista on tarjolla keskusteluapua chat-mahdollisuudella, osa tarjoaa puhelinpalvelua tiettyinä kellonaikoina. Suurin osa verkkosivustoista on kuitenkin tarjolla pääasiassa vain suomen, ruotsin ja osittain englannin kielellä, joten näitä heikosti taitavat vanhemmat rajautuvat tuen ulkopuolelle. Monikulttuuriset järjestöt vastaavat kielelliseen tarpeeseen mahdollisuuksien mukaan tarjoamalla erikielistä keskusteluapua tai materiaalia lasten kasvatukseen liittyen. Kevään 2020 aikana verkossa tarjottava tuki on lisääntynyt ja yhä useammat järjestöt tarjoavat tukea myös eri kielillä. (Lapsenoikeudet.fi. Tukea lapsiperheille korona-aikana; Kansalaisfoorumi. Kansalaisyhteiskunta.fi. Sosiaali- ja terveysyhdistykset.)

Vanhemmuuden tukeminen ei ole pelkästään ammattilaisten tehtävä, vaan usein juuri toisilta vanhemmilta saatu vertaistuki riittää. Tieto siitä, että joku muukin painii samanlaisten haasteiden kanssa lohduttaa. Vastauksia mieltä askarruttaviin kysymyksiin voidaan miettiä yhdessä ja parhaassa tapauksessa joku toinen on juuri omassa elämässään käynyt läpi samoja asioita ja osaa antaa niihin vinkkejä. MLL tarjoaa erilaisia vertaistukiryhmiä. Ryhmissä tapaavat samassa elämäntilanteessa olevat vanhemmat ja toiminta perustuu tasa-arvoisuuteen, luottamukseen ja avoimuuteen. Ryhmät vaihtelevat kestoltaan, toiminnaltaan ja tavoitteiltaan. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhemmille. Toiminta lapsiperheille. Vertaistukiryhmät.)

4 YSTÄVYYTTÄ YLI RAJOJEN – YLIKULTTUURISEN KOHTAAMISEN MAHDOLLISTAVAN TAPAHTUMAN RAKENTAMINEN

4.1 Perhehaavi-hankkeen toiminta ja tavoitteet

Aloitin työelämäyhteistyön Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa keväällä 2019. Keväällä käydyssä palaverissa sovittiin Perhehaavi-hankkeen hankevastaavan kanssa opinnäytetyöyhteistyöstä, mutta jätettiin aihe vielä avoimeksi. Olin syksyllä yhteydessä hankkeen työntekijöihin ja eri aiheiden sopivuutta hankkeen toimintoihin pohdittiin. Syksyn 2019 aikana vierailin Itäkadun perhekeskuksen Perhetreffeillä, jolloin yhdessä hankkeen molempien työntekijöiden kanssa sovimme opinnäytetyön käsittelevän maahan muuttaneiden ja valtaväestön kohtaamista. Teema tarkentui sitä mukaa, kun pääsin syventymään hankkeen tavoitteisiin ja toimintaan.

Opinnäytetyön prosessi alkoi syksyllä 2019 teorian keruulla ja taustoituksella. Suorittaessani harjoittelua hankkeessa tutustuin loppusyksyn ja alkukevään aikana MLL Perhehaavi-hankkeen toimintaan, erityisesti Perhetreffeihin ja niiden asiakkaisiin ja asiakasryhmän tarpeisiin. Toiminnan seuraamisen ja havainnoinnin lisäksi teemaa on käsitelty myös työntekijöiden kanssa. Suunnitelman esitys ajoittui marraskuulle 2019. Toiminnalliset ryhmät pidettiin helmikuussa 2020. Toiminnallisten ryhmien jälkeen toteutus arvioitiin yhdessä työntekijöiden kanssa ja tämän jälkeen pääsin viimeistelemään opinnäytetyön raporttia.

Kolmevuotisen, keväällä 2019 alkaneen Perhehaavi-hankkeen tavoitteena on saavuttaa haavoittuvassa asemassa olevia lapsiperheitä pääkaupunkiseudulla ja tukea näiden lapsiperheiden vanhempien vanhemmuutta. Haavoittuvassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa nähdään olevan maahanmuuttaja-, yksinhuoltaja- ja heikon sosioekonomisen aseman omaavat lapsiperheet. Hankkeen toissijainen kohderyhmä on alueen muut lapsiperheet. Hankkeen toiminta on avointa ja kaikille suunnattua. (Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri. Avustushakemus.)

Perhehaavi-hanke sijoittuu Helsingissä ja Vantaalla alueille, joissa maahan muuttaneiden osuus asukkaista on huomattavan suuri. Hankkeen yhtenä osatavoitteena on tavoittaa toiminnalla maahanmuuttajataustaisia perheitä ja saada heidät MLL Uudenmaan piirin toiminnan lisäksi myös ennaltaehkäisevien matalan kynnyksen palveluiden piiriin. Tavoitteena on myös lisätä maahan muuttaneiden osallisuuden kokemusta yhteiskunnallisella ja yhteisötasolla. Kohtaamista maahan muuttaneiden ja valtaväestön perheiden välillä pyritään helpottamaan ja lisäämään.

Perhehaavi-hankkeen toiminta sisältää etsivää työtä, avoimia Perhetreffit-nimellä järjestettäviä perhekahviloita ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Yhteistyön tavoitteena monitoimijaisen verkoston muodostaminen alueille. Lisäksi hanke järjestää perheen positiivista vuorovaikutusta tukevia ABC-vanhemmuusryhmiä ja niiden rinnalle kehitettyjä 4–7-vuotiaille lapsille tarkoitettuja tunteitoryhmiä. Työntekijöillä on mahdollisuus myös pienimuotoiseen palveluohjaukseen ryhmissä ja niiden ulkopuolella. (MLL Uudenmaan piiri. Perheille. Perhehaavi.)

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus toteutettiin Perhetreffeillä. Perhetreffit ovat ammatillisesti ohjattuja perhekahviloita, joihin alueiden lapsiperheillä on mahdollisuus osallistua omien aikataulujen mukaan. Perhekahvilatoiminta on avointa matalan kynnyksen ryhmätoimintaa ja kestoltaan 2 tuntia. Osassa tapaamisista on ohjelmaa, kuten musiikkia, satuhierontaa, asiantuntijaluentoja tai käden taitoja. Osa tapaamisista on varattu vapaalle keskustelulle ja kohtaamiselle. Vuonna 2019 ja kevään 2020 alussa Perhetreffejä järjestettiin viikoittain Itä-Helsingissä Vuosaaren ja Itäkadun perhekeskuksessa ja Vantaalla Myyrmäen neuvolan tiloissa.

Työntekijät ovat aina läsnä Perhetreffeillä ja tarpeen vaatiessa ohjaavat keskustelua. Myös kävijöiden henkilökohtainen kohtaaminen on etusijalla Perhetreffeillä. Ryhmien ollessa avoimia, ei osallistujien määrää voi etukäteen tietää. Perhetreffeille osallistuu kaikissa paikoissa sekä valtaväestöön kuuluvia että maahan muuttaneita perheitä. Vuosaarella ja Myyrmäessä kävijöitä on pääosin

vähemmän kuin Itäkadulla. Itäkatu soveltuu tiloiltaan paremmin suuremmalle kävijämäärälle kuin Vuosaaren tai Myyrmäen tilat.

Perhehaavi-hankkeen toiminnoista sekä Perhetreffit, ABC-vanhemmuusryhmä ja lasten tunnetaitoryhmä pyrkivät parantamaan maahan muuttaneiden mahdollisuuksia käyttää suomen kieltä ja kehittyä siinä. Suomen kielen käyttöön rohkaistaan ja työntekijöiden puhuessa selkosuomea kynnys suomen kielen harjoittelulle madaltuu. (Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri. Avustushakemus.)

Kaikessa toiminnassa avaintekijänä on sensitiivinen kohtaaminen niin kulttuuriin, uskontoon kuin muihinkin tekijöihin liittyen. Vastavuoroinen kohtaaminen sosiaalityössä on avaintekijä onnistuneeseen asiakassuhteeseen. Ensivaikutelma, hyvän huomaaminen, kuuleminen, luottamuksen rakentaminen, vaatimusten suhteuttaminen asiakkaan elämäntilanteeseen, arvostava työote, selkeä informaatio ja tilannetaju ovat seikkoja, joita sosiaalialan työntekijän tulee ottaa huomioon onnistunutta vuorovaikutussuhdetta tavoitellessa. (Keskinen, J., Kääriäinen, A., Oravisto, J., Pitkänen, R. & Tukiala, A-K. 2012.) Näiden lisäksi kulttuurisensitiivisessä työotteessa tulee ottaa huomioon kielen merkitys kommunikaatioon, palveluiden saavutettavuus, kiireettömyys ja henkilökohtainen avoimuus eri kulttuureita kohtaan (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus. Hyviä käytäntöjä).

4.2 Ystävyyttä yli rajojen -Ystävänpäivän tapahtuma

Tapahtuman järjestäminen alkaa ideasta; kenelle tapahtuma tehdään, mitä siellä tehdään ja mitä tapahtumalla halutaan saavuttaa. Onnistunut tapahtuma vaatii idean huolellista työstämistä ja suunnittelua. Tapahtumaa järjestettäessä on tärkeää huomioida jo suunnitteluvaiheessa konkreettiset tavoitteet, ajankohta, aikataulu ja vastuualueet. Perheille suunnatussa tapahtumassa lasten viihtyminen ja vireystila on otettava huomioon. Suunnitellessa tapahtumaa on mietittävä mitä lupia, lakeja tai turvallisuustekijöitä pitää huomioida. Mistä haetaan rahoitusta, millä tavoin mainonta ja markkinointi toteutetaan ja halutaanko tapahtumalle

yhteistyökumppaneita. Yhtä tärkeää huolellisen suunnittelun ja toteutuksen kanssa on palautteen kerääminen ja toteutuksen arviointi seuraavien tapahtumien kehittämistä varten. (Puranen, T. 2015.)

Päädyimme hankkeen työntekijöiden kanssa siihen, että ystävänpäivätapahtuma on hyvä muoto toteuttaa opinnäytetyön toiminnallinen osuus. Ennen tapahtumaa ja sen suunnittelua osallistuin perhekahviloihin useamman viikon ajan ja tutustuin niiden toimintaan ja kävijöihin. Huomasin haasteelliseksi tavoittaa uusia kävijöitä varsinkin Vuosaaren ja Myyrmäen perhekahviloihin. Näissä paikoissa tilat eivät ole parhaat mahdolliset ja se voi osaltaan vaikuttaa perhekahvilan toimintaan. Molemmissa paikoissa osallistujat ovat pääosin ohikulkevia neuvolassa kävijöitä ja niin sanottuja vakituisia kävijöitä on vain muutama. Vuosaarissa tilanteeseen vaikuttaa myös alueen muut samaan aikaan järjestettävät toiminnot. Myyrmäessä neuvolan kanssa samassa rakennuksessa toimii avoin päiväkotitoiminta. Tapahtumien tarkoituksena ei ole saada kävijöitä muista samaan aikaan tapahtuvista toiminnoista siirtymään MLL perhekahviloihin, vaan tarjota yhdenlainen paikka vanhempien kohtaamiselle ja tukea varsinkin kulttuurien välistä kohtaamista. Perhekahvilat ovat avoimia kaikille, ja huomasin niiden olevan suosittuja etenkin niiden vanhempien keskuudessa, joiden suomen kielen taito ei ollut vielä kovin hyvä. Ryhmä on usein pieni ja työntekijällä on aikaa keskustella henkilökohtaisesti kävijän kanssa ja antaa tarvittaessa myös pienimuotoista palveluohjausta.

Suunnitelmana oli toteuttaa kaikissa Perhetreffien järjestämispaikoissa (Vuosaaren perhekeskus tiistaina, Itäkadun perhekeskus keskiviikkona ja Myyrmäen neuvola torstaina) ryhmämuotoista toimintaa. Toiminnan tavoitteena oli tukea eri kulttuurien kohtaamista ja madalta kynnystä osallistua perhekahvilatoimintaan myös jatkossa, toiminnan ja ihmisten tullessa tutuksi. Tapahtumat ajoittuivat vuoden 2020 helmikuulle, ystävänpäivää edeltävälle viikolle. Kussakin ryhmässä toteutettiin sama ohjelma, jonka teemana oli ystävyys yli kulttuurirajojen. Tapahtumia mainostettiin ja markkinoitiin ennen ajankohtaa. Tarkoituksena oli saada sekä Perhetreffien vanhat kävijät osallistumaan että jakaa tietoa tapahtumasta uusille kohderyhmään kuuluville asiakasperheille.

Koska kantavina teemoina olivat ystävyys ja kohtaaminen yli kulttuurirajojen, oli suunniteltu toiminta sitä tukevaa. Vertaistuen merkitys vanhemmuutta tukevana tekijänä korostuu lasten ollessa pieniä ja lasten kasvattaminen vieraassa maassa ja kulttuurissa saattaa lisätä epävarmuutta omaa vanhemmuutta kohtaan.

Toteutettavien ryhmien jälkeen suunnitelmasta jäi MLL Perhehaavi-hankkeen työntekijöille mallinnus, josta selviää tapahtuman runko, ideat tapahtumissa toteutettavista toiminnoista ja viestintäsuunnitelma. Mallinnus sisälsi keväällä 2020 ajankohtaiset yhteistyökumppanit alueella, joiden kautta on jatkossakin mahdollisuus markkinoida tapahtumia kyseiselle asiakasryhmälle. Tapahtumien toteutuksen ja onnistumisen arviointi mahdollistaa kehitystarpeiden huomioimisen tulevia tapahtumia järjestettäessä.

4.3 Ohjelman suunnittelu ja sisältö

Tapahtumat ajoittuivat Perhetreffien ajankohtaan, joten suunnittelin sisällön niin, että kävijät voivat osallistua toimintaan yhdessä lapsen kanssa ja joustavasti oman aikataulun mukaan. Huomioin tapahtuman suunnittelussa aikaisempien Perhetreffien onnistumiset ja haasteet, kuten kävijöiden määrän huonon ennustettavuuden. Huomioin suunnitelmassa myös kunkin paikan tilojen tuomat rajoitukset. Kaikissa kolmessa paikassa oli mahdollista käyttää samoja tarvikkeita, jolloin kustannukset pysyvät kohtuullisina ja esimerkiksi askartelussa käytössä olevat materiaalit jäivät Perhehaavi-hankkeen käyttöön.

Tapahtumien sisältö soveltui kaikille Perhetreffien kohderyhmään kuuluville pienten lasten vanhemmille. Toimintoihin osallistuminen oli vapaaehtoista, eivätkä ne vaatineet pitkää sitoutumista, sillä tämä saattaa joskus olla haastavaa pienten lasten kanssa. Useimmat tapahtuman toiminnoista olivat käynnissä niin sanotulla nonstop -periaatteella, eli koko tapahtuman ajan. Ainoastaan musiikkipiiri järjestettiin tietyinä aikoina. Tapahtumien toteuttamiseen osallistui yhteensä neljä vastuussa olevaa henkilöä, kaksi Perhehaavi-hankkeen työntekijää, varhaiskasvatuksen opettaja opiskelija ja minä. Alkuvaikeudet tehtiin jo ennen kävijöiden saapumista ja ainoastaan musiikkipiiri ja hemmotteluhetki vaativat jonkun

kokoaikaista läsnäoloa. Tein lopullisen työnjaon tapahtumien alkaessa, osa vastuista jaettiin jo ohjelmaa suunniteltaessa henkilöiden omien mielenkiinnon kohteiden mukaan.

Suunnittelin ohjelman niin, että se on helppo toteuttaa useassa paikassa pääasiassa kahden henkilön voimin. Kävijöiden määrä vaihtelee perhekerhoissa lähes viikoittain, joten ohjelmaa suunniteltaessa piti varautua siihen, että se on toteutettavissa pienellä ja suurella ryhmällä. Paikasta ja ajankohdasta riippuen, kävijöitä voi olla kaksi tai kaksikymmentäkaksi. Valmistelin ohjelmarunon ja ehdotuksen tapahtumien kulusta ja esittelin sen palaverissa hankkeen työntekijöille. Pohdimme yhdessä ohjelmaehdotuksen sisältöä, ja päädyimme siihen, että kaksi ohjelmaa poistetaan kokonaan.

Lopulliseksi sisällöksi ohjelmaan jäi ystävänpäiväbingo, käsihoito, ystävyyspuun rakentaminen ja ystävänpäiväkorttien askartelu, musiikkihetki ja niin sanottu photobooth, eli kuvaseinä. Ajattelimme näissä olevan tarpeeksi ohjelmaan kahdelle tunnille. Sovimme myös, että Vuosaaren ja Myyrmäen tapahtumiin osallistuu vain toinen työntekijöistä, pienemmän kävijämäärän takia. Lisäksi varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuteen tähtääviä opintoja suorittava opiskelija järjesti kaikissa tapahtumissa musiikkihetken. Sairastumisen takia en itse päässyt osallistumaan tiistain tapahtumaan ja siellä ohjelma toteutettiin toisen työntekijän toimesta hieman mukauttaen.

Suunnittelin ohjelman niin, että se olisi vuorovaikutusta tukevaa, eikä vaatisi vahvaa suomen kielen taitoa. Ystävänpäiväbingon tavoitteena oli rohkaista kävijöitä keskustelemaan muiden kanssa. Tein bingon selkeää suomen kieltä käyttäen ja se antoi osallistujille mahdollisuuden tutustua muihin kävijöihin ja harjoitella samalla suomen kieltä. Suunnittelin ystävyyspuun rakentamisen yhteishenkeä nostavaksi elementiksi ja yhdessä ystävänpäiväkorttien askartelun kanssa ne tarjosivat mahdollisuuden harrastaa kädentaitoja lapsen kanssa. Kuvaseinän avulla kävijöillä oli mahdollisuus ikuistaa itsensä, lapset ja ystävät käyttämällä hauskaa rekvisiittaa. Musiikkihetki todettiin aiemmilla Perhetreffien kerroilla mukavaksi vanhemman ja lapsen vuorovaikutusta tukevaksi tekemiseksi. Musiikin kautta myös suomen kielen oppiminen vahvistuu ja suomalaiset lastenlaulut tulevat

tutummaksi. Käsien hoito antoi vanhemmalle hetken omaa aikaa, hemmottelua ja kiireettömän kohtaamisen hankkeen työntekijän kanssa. Yksilöllinen kohtaminen madaltaa kynnystä osallistua toimintaan ja mahdollistaa tarvittaessa myös arkojen asioiden käsittelyn. Henkilökohtainen keskustelu antaa tilaa myös suomen kielen käytölle ja harjoittelulle. Sovimme etukäteen, että vanhemman osallistuessa käsihoitoon, toinen työntekijöistä on vastuussa hänen lapsestaan.

4.4 Viestintäsuunnitelma ja tapahtuman sponsorit

Tein tapahtumaa varten viestintäsuunnitelman, johon kirjasin ylös yhteistyötahot, joiden kautta ajattelin kävijöitä löytyvän. Luonnostelin mainostekstin, josta löytyy tarvittava informaatio ja MLL Uudenmaan piirin markkinointikoordinaattori teki lupullisen jaettavan mainoksen MLL virallisella markkinointityylillä. Mainosta jaettiin sähköisesti Perhehaavi-hankkeen yhteistyötahoille, kuten muille saman asiakasryhmän kanssa työskenteleville järjestöille, neuvoloille ja leikkipuistoille. Paperisena jaoin mainosta alueiden leikkipuistoihin, kirjastoihin, ostoskeskusten, kulttuurikeskusten ja neuvoloiden ilmoitustauluille ja vierailin myös Monika-Naisten kotoutumiskeskuksessa kertomassa tapahtumasta ja hankkeesta. Jaoin mainoksia tapahtumaa edeltävänä viikkona jokaisena päivänä. Vastaanotto oli erittäin positiivista kaikissa vieraillemissani paikoissa ja koin mainosten jakamisen ja tapahtumasta ja hankkeesta kertomisen luontevaksi. Hankkeen yhtenä tavoitteena on rakentaa verkostoyhteistyötä ja edistää palvelujen oikeanaikaista saatavuutta. Jalkautuva työ on tärkeää sekä asiakkaita että muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ajatellen.

Tapahtuman suunnittelussa asetin itselleni tavoitteeksi saada sponsoreita vähintään tarjoiluita ja kävijöille jaettavia ystävänpäiväyllätyksiä varten. Lähestyin eri tahoja sähköpostitse ja kysyin halukkuutta osallistua tapahtuman tukemiseen. Lähetin sähköpostia yhteensä n. 40 eri tahoon ja sain useiden kieltävien vastausten lisäksi myös useita sponsoreita. Yritykset lahjoittivat kävijöille jaettavaksi esimerkiksi vapaalippuja Urheiluhallien uimahalleihin, Superparkkiin ja Flamingo Spahan. Lisäksi sain tuotelahjoituksia kirjakaupasta ja lähes 100 tulppaania Kukkatalosta. Tuotteiden lisäksi yksi kauppias sponsoroi tapahtumaa herkkukassilla

ja Vantaan ammattiopisto Varia valmisti tapahtumaan 50 vaniljaunelma pikkuleipää. Olin tyytyväinen lahjoituksiin ja ne antoivat tapahtumille lisää erityistä tunnelmaa. Lisäksi MLL toimistolta saatiin tarra-arkkeja lapsille jaettavaksi.

5 POHDINTA JA ARVIOINTI

5.1 Tapahtumien palautteet ja arviointi

Opinnäytetyön toiminnallisten tapahtumien tavoitteena oli saada uusia kävijöitä tutustumaan Perhehaavi-hankkeen Perhetreffit-toimintaan ja madaltaa näin kynnystä osallistua toimintaan jatkossa. Tavoitteena oli tukea vanhemmuutta vertais-tuen ja ammatillisen ohjauksen muodossa. Tavoitteena oli myös mahdollistaa vanhempien ja lasten kohtaaminen, yli kulttuuri- ja kielirajojen. Edellä mainitut tavoitteet toteutuivat jokaisessa tapahtumassa. Kävijät olivat useista eri kulttuuri-taustoista ja tapahtumiin osallistui myös valtaväestöön kuuluvia vanhempia. Tapahtumien tunnelma oli mukava ja rento ja kävijöiden kanssa käydyissä keskusteluissa tuli ilmi, että paikalle oli helppo tulla. Kaikkia kävijöitä pyrittiin kohtaamaan myös yksilöllisesti ja yhteisissä keskusteluissa osallistamaan keskusteluun.

Tapahtumien arviointi tapahtui työntekijätiimin kanssa yhteisen keskustelun ja reflektoinnin ja asiakkailta kerätyn palautteen avulla. Kävijöillä oli mahdollisuus jättää palautetta paikan päällä olevaan palautelaatikkoon, tai suullisesti työntekijöille. Laadin palautelomakkeet selkosuomella ja se oli mahdollista jättää nimetömänä. Saadun palautteen avulla toimintaa on mahdollista kehittää ja muokata.

KUVA 1. Kävijöille jaettavat tulppaanit, Photobooth-rekvisiittaa ja palautelomakkeet

Pyysin tapahtumien päätteeksi kävijöitä jättämään palautetta palautelomakkeella. Vaikka suunnittelin lomakkeen mahdollisimman yksinkertaiseksi, saattoi sen täyttäminen silti tuottaa kielellisiä vaikeuksia joillekin kävijöille. Yleisesti palautetta pyytäessä kerroin, että meiltä työntekijöiltä voi pyytää apua, jos tarvitsee. Saimmekin täyttää lomaketta yhdessä usean kävijän kanssa, ja samalla saimme palautetta myös suullisesti. Kirjallisia palautteita kerättiin yhteensä 17 kappaletta Itäkadun ja 7 Myyrmäen tapahtumasta. Kaikilta kävijöiltä kirjallista palautetta ei saatu. Vuosaaren tapahtumasta on vain suullista palautetta. Kirjallisista palautteista kävi ilmi, että suurin osa kävijöistä ei ole ennen osallistunut Perhetreffitapahtumaan. Lähes kaikki palautteet olivat pelkästään positiivisia ja eniten vapaan palautteen kohdalla kiitettiin lämpimän vastaanoton ja ystävällisten ihmisten vaikutusta ilmapiirille.

” This is really nice place. Everyone is friendly. I enjoyed very much. Thank you so much.”

Ohjelmasisällöstä varsinkin bingo ja musiikkihetki saivat kiitosta. Molemmat näistä ohjelmista tukevat toiminnallisella tavalla myös suomen kielen oppimista ja ovat näin erityisen sopivia monikulttuuriseen toimintaan.

”Yllätyin positiivisesti! Ystäväbingo ja musahetki oli kivoja. Ja käsihoitomahdollisuus oli mahtava bonus! Myös kortteja oli kiva tehdä.”

KUVA 2. Ystäväpäiväkorttien askartelua

Ohjelma nähtiin sopivana kaikille osallistujille ja sen koettiin helpottavan muihin kävijöihin ja ohjaajiin tutustumista. Suunnittelin ohjelman helpottamaan aikuisten kohtaamista ja tukemaan vanhemman ja lapsen vuorovaikutusta. Koska Perheterfeille osallistuvat lapset ovat yleensä taaperoiän molemmin puolin, ei selkeää ainoastaan lapsille suunnattua ohjelmaa ollut, vaan tarkoituksena oli nimenomaan tehdä yhdessä vanhemman kanssa. Tästä syystä myöskin palautelomake oli suunnattu ainoastaan aikuisille. Jos perhekahviloissa kävijöiden lapset olisivat olleet taaperoikää vanhempia, olisi ollut tärkeää kerätä palautetta tapahtumasta

myös heiltä. Sekä vanhemman että lapsen mielipiteen ja kokemuksen huomioiminen on tärkeää, jotta he saavat mahdollisuuden kokea osallisuutta.

” It was nice and am happy with that. The program enabled everyone to interact and get know each other.”

Myös tarjoilut saivat kiitosta ja niiden sopivuutta myös taaperoikäisille kiiteltiin.

”Oli kiva, että järjestetty paljon erilaisia ajanvietteitä. Ja mukavaa, että tänään naksuja perheen pienimmille. Ajateltu ohjelmaa koko perheelle.”

Kirjallisten palautteiden joukosta esille nousi kaksi koko tapahtumien tavoitteita kokoavaa palautetta. Ylikulttuurisen kohtaamisen merkitys ja uusien ihmissuhteiden muodostaminen sekä maahan muuttaneelle että valtaväestöön kuuluvalla henkilölle on tärkeä osa onnistunutta kotoutumista. Aidot kohtaamiset kävijöiden kesken mahdollistavat vertaistuen muodostumisen ja hankkeen työntekijöiden ystävällisyys ja helppo lähestyttävyyys madaltavat kynnystä osallistua toimintaan jatkossa.

”Kaikki ohjaaja on tosi tosi tosi ystävällinen ja minä löysin yksi ystävä.”

”Oli tosi kivaa! Tykkäsin kun oli aitoja kohtaamisia myös maahanmuuttajataustaisten kanssa.”

KUVA 3. Itäkadun perhekeskuksen tilaa koristeltuna

Vuosaaren perhekeskuksessa kävijöitä oli sen verran vähän, että palautelomakkeen käytölle ei nähty tarvetta. Siellä suullisesti saatu palaute oli erittäin positiivista ja vastaavaa toimintaa toivottiin lisää. Vuosaarissa toteutetusta ohjelmasta musiikkihetki ja askartelumahdollisuus nähtiin mukavana lapsen kanssa yhdessä tekemisenä.

Ystäväpäivätapahtumat onnistuivat odotusten mukaisesti. Keskustelimme hankkeen työntekijöiden kanssa paljon siitä, että haasteena alueilla on ollut löytää uusia ja sitouttaa vanhoja kävijöitä Perhetreffeille. Tämän haasteen kannalta yhden suuremman tapahtuman järjestäminen oli kannattavaa ja mahdollisuus sille, että uudet kävijät löytäisivät paikalle ja kiinnostuisivat toiminnasta, kasvaa. Vielä on mahdotonta sanoa, toteutuiko tämä tavoite, mutta ainakin tapahtumassa kerätty palaute oli positiivista ja tavoitteen mukaista. Ensikertaa paikalla olleet kävijät mainitsivat, kuinka paikalle oli helppo tulla, ja muiden kävijöiden ja työntekijöiden kanssa helppo olla. Ryhmien ollessa suhteellisen pieniä, oli myös helpompaa ottaa kontaktia muihin ihmisiin ja harjoitella suomen kielen käyttöä. Itäkadun tapahtumassa kävijöistä suurin osa oli maahan muuttaneita naisia,

Myyrmäessä suurin osa oli valtaväestöön kuuluvia vanhempia. Sekä Myyrmäessä että Itäkadulla kävijöitä oli ennätysmäärä.

Ohjelma osoittautui toimivaksi, mutta esimerkiksi ystävyyspuun rakentaminen olisi vaatinut enemmän ohjaamista. Sen sijaan ystävänpäiväkorttien askartelu onnistui hyvin. Ystävänpäiväbingo oli erittäin suosittu ja sekä Itäkadulla että Myyrmäessä se toimi hyvänä jäänmurtajana. Kävijät lähtivät innoissaan keskustelemaan muiden kanssa ja täyttämään bingoruudukkoa. Tämän tyyppinen ohjelma toimi näissä ryhmissä hyvin, sillä se ei pakottanut ketään puhumaan toistensa kanssa, vaan perustui vapaaehtoisuuteen ja tarjosi valmiin aiheen mahdolliselle keskustelulle, niin halutessa. Selkeä suomen kieli ja yksinkertaiset väittämät bingoruudukossa mahdollistivat kaikkien osallistumisen ja huomasi, että ryhmän yleiseen ilmapiiriin ja kävijöiden vuorovaikutukseen termien ja sanojen selittäminen toi mukavaa keveyttä. Käsien hoito tarjosi siihen osallistuneille hetken aikaa rentoutumiseen ja toisaalta myös luontevan kohtaamisen toisen työntekijän kanssa.

KUVA 4. Käsien hoitoa ja kohtaamista

5.2 Eettisten näkökulmien tarkastelu

Opinnäytetyöprosessissa noudatettiin sille sovellettua eettistä normistoa (Arenery 2019, 14). Eettisiä ohjeita käytiin keskustellen läpi yhdessä työntekijätiimin kanssa ja aiheeseen perehtyminen jatkui läpi opinnäytetyöprosessin, niin teoriaa lukemalla kuin käytäntöä havainnoimalla työharjoittelussa. Opinnäytetyösopimuksen lisäksi ei ollut tarvetta muulle luvulle. Keskustelut liittyen hankkeen asiakkaisiin käytiin niin, ettei asiakkaita ollut mahdollista tunnistaa. Työntekijätiimiltä saatu tuki oli hyvää koko prosessin läpi. Yhteinen halu edistää kulttuurien ja kävijöiden välistä vuorovaikutusta auttoi selventämään myös opinnäytetyöprosessin kulkua ja toiminnallisten tapahtumien toteutusta.

Tapahtumissa paikan päällä kerrottiin ystävänpäivätapahtuman olevan opiskelijan, eli minun, suunnittelema ja toteuttama. Olin useille kävijöille jo tuttu, meneillään olevan harjoittelun myötä. Tapahtumissa kävijöitä ei kuvattu niin, että heitä olisi mahdollista tunnistaa.

5.3 Ammatillinen kasvu

Onnistuneen tapahtumatoteutuksen lisäksi opinnäytetyön tavoitteena oli syventää ammatillista osaamistani sosiaalialan työkentällä etenkin monikulttuuristen perheiden parissa tehtävässä työssä. Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkintosääntö asettaa korkeakoulututkinnon suorittaneelle tavoitteeksi laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot oman alansa asiantuntijatehtävissä työskentelemiseen. Valmistuneella tulisi olla valmiudet jatkuvaan ammatilliseen reflektioon ja ammattialansa aktiiviseen seuraamiseen ja kehittämiseen. Lisäksi hänellä tulisi olla riittävät viestinnälliset ja kielelliset taidot alan tehtävissä ja yhteistyössä toimimiseen. (Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkintosääntö, 2020.) Koen, että opinnäytetyön prosessi edisti kohdallani kaikkien näiden tavoitteiden toteutumista.

Tapahtumien suunnittelu, toteutus ja arviointi antoi minulle arvokasta kokemusta tiiviissä työyhteisössä ja monikulttuurisessa asiakastyössä toimimisesta ja kyseiselle asiakasryhmälle tapahtumien suunnittelusta. Kuten jo suunnitteluvaiheessa olimme yhdessä hankkeen työntekijöiden kanssa keskustelleet, osallistujien lukumäärän ennustaminen oli mahdotonta. Tapahtuma piti suunnitella niin, että se oli helposti muokattavissa sekä pienelle että suurelle kävijäjoukolle. Tältä osin suunnittelu oli onnistunutta. Myös äkillisestä sairastumisestani huolimatta, tiistain tapahtuma oli helppo toteuttaa yhden työntekijän voimin. Tähän auttoi perusteellinen suunnitelma ja sen läpikäyminen tapahtumia edeltävinä päivinä.

Sain ammatillista varmuutta sosiaalialan kentällä työskentelystä ja merkittävä kokemus minulle oli vierailulla eli toimijoiden luona kertomassa tulevista ystävänäpäivätapahtumista ja samalla Perhehaavi-hankkeesta. Työharjoittelun ja opinnäytetyön prosessin aikana varmuus käyttää sosiaalialan kieltä ja termejä kasvoi ja tietämys palvelujärjestelmästä ja monikulttuurisista toimijoista alueilla laajeni.

Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden suunnittelu ja toteutus painottui sosiaalialan eettiseen osaamiseen, asiakastyön osaamiseen ja tutkimukselliseen kehittämis- ja innovaatio-osaamiseen. Kulttuurisensitiivinen työote ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen oli avaintekijä tapahtuman suunnittelussa. Sosionomin osaamiseen nähdään kuuluvan myös yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen ja yhteiskunnassa haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden puolelle asettuminen. (Sosiaalialan AMK-verkosto, 2016.) Koen, että Perhehaavi-hankkeen yhtenä ydintehtävänä on yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen ja heikomman puolelle asettuminen. Hankkeella on valmius muokata toimintaa niin, että se vastaa paremmin apua tarvitsevien tarpeita. Sain olla laajasti mukana hankkeessa ja kulttuurisensitiivisyys oli läpileikkaavana arvona kaikessa toiminnassa.

Sosionomin kompetenssien (Sosiaalialan AMK-verkosto, 2016) mukaan sosionomin työnkuvaan kuuluu yksilöiden kasvun ja kehityksen, sekä perheiden arjen ja keskinäisten suhteiden tukeminen. Sosionomin tulee myös kyetä tunnistamaan hyvinvointia suojaavia ja riskeeraavia tekijöitä ja ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen tuen avulla ohjata asiakkaita tavoitteellisesti, voimavaraistaen ja

osallisuutta tukien. Matalan kynnyksen kaikille avoin monikulttuurinen tapahtuma tarjoaa varhaista tukea alueen lapsiperheille sekä ammatillisen tuen että vertais-tuen kautta. Vaikka tapahtumat olivat tällä kertaa yksittäisiä, tarjosivat ne mahdollisuuden tutustua perhekahvilatoimintaan ja jatkaa toiminnassa joko kävijänä tai toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuen. Tapahtumissa oli mahdollisuus jättää yhteystiedot, jos halusi hankkeen työntekijöiden olevan yhteydessä myöhemmin.

Valmistuessani myös varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuteen, tulee ammatillisessa kasvussa huomioida myös sen tuomat vaatimukset. Varhaiskasvatuk-sen tavoitteissa (L 540/2018) korostetaan eettisesti vastuullista toimintaa, yhdenvertaisuutta ja moninaisten kulttuuri- ja katsomuksellisten taustojen kunnioitta-mista. Myös vanhemman kanssa tehtävän yhteistyön merkitys ja vanhemmuuden tuki on tavoitteissa. Vaikka ystävänpäivätapahtumissa ei pelkästään lapsille suunnattua ohjelmaa ollut, otin suunnittelussa silti huomioon lasten tarpeet ja mahdollisuudet osallistua toiminnalliseen osuuteen yhdessä vanhemman kanssa. Vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukeminen on tärkeä osa varhaiskasvattajan työtä. Vanhemmuuden tuki vaikuttaa lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin, kasvuun ja kehitykseen. Tulevana sosionomina ja varhaiskasvatuk-sen opettajana koen erityisen tärkeänä perheiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä päiväkodeissa että muussa toiminnassa, kuten järjestöjen asiakastyössä. Varsinkin maahan muuttaneiden perheiden kohdalla tulisi ottaa huomioon perhe kokonaisuutena, jotta lapsen kasvuympäristö olisi turvattu myös varhaiskasva-tuksen ulkopuolella.

Opinnäytetyön prosessin kautta olen saanut lisää varmuutta ryhmänhallintaan, tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen ja kehittynyt ammatillisessa reflektoin-nissa. Työn laadun, tulosten ja vaikutusten arvioiminen on keskeinen osa varsinkin hanketoimintaa, jolloin toimintaa voi ja tarvitsee muuttaa nopeallakin tahdilla, jos tavoitteet eivät täyty. Itsenäinen työskentely ja oma-aloitteisuus korostuvat hanketyössä, ja sain olla mukana liikkuvassa tiimissä Perhehaavi-hankkeen toi-minnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Vaikka hankkeen tiimi oli pieni, oli ympärillä myös MLL Uudenmaan piirin työyhteisö. Suuren työyhteisön kanssa työskentely vaatii hyviä vuorovaikutustaitoja, joustavuutta ja monialaisen tiimin

arvostusta. Verkostotyö muiden toimijoiden kanssa, niin kunnallisten kuin yksityistenkin, avasi näkemystä monikulttuurisesta työstä ja perheiden parissa tehtävästä työstä.

Koko opinnäytetyön prosessin ajan olen kokenut olevani oikealla paikalla. Koen olevani helposti lähestyttävä ja minulle on luontaista kohdata asiakkaita yksilöllisesti. Nämä piirteet edistävät luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen syntyä ja sosiaalialan työssä se on keskeinen tekijä onnistuneelle asiakassuhteelle. Olen kuitenkin huomannut, että kriittisyys omaa ammatillisuutta kohtaan kasvaa vastuun kanssa suoraan korreloiden. Samalla myös vaatimukset omaa osaamista kohtaan lisääntyvät. Näen tämän kuitenkin ainoastaan positiivisena, sillä jatkuva ammatillinen kehittyminen on avainasemassa muuttuvassa yhteiskunnassa työskennellessä.

5.4 Johtopäätökset

Kulttuurien väliselle toiminnalle on tarvetta. Kulttuuri- ja kielirajat ylittävien vuorovaikutussuhteiden mahdollistaminen yhteisten tapahtumien kautta tukee kotoutumista, vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia ja mahdollistaa vanhemmuuden vertaistuen. Asiakasryhmänä lapsiperheet ovat kasvava osa väestöä, samoin kuin monikulttuuriset asiakkaat. Integraatioprosessi on jatkuvaa ja järjestöt ovat keskeisessä asemassa kotoutumisen tukemisessa. Ei ole väliä sillä, kuinka kauan maahan muuttanut henkilö on Suomessa asunut, prosessin eri vaiheissa tuen tarve vaihtelee. Lapsiperheiden elämässä tuen tarve vaihtelee.

Ystävänäpäivätapahtumia vastaavat tapahtumat ovat tärkeitä varsinkin järjestöille ja paikallisille yhdistyksille. Niiden kautta tunnettavuus lisääntyy, jolloin myös asiakkaat hakeutuvat todennäköisemmin toimintaan. Mitä enemmän aktiivista mainostamista ja näkyvyyttä esimerkiksi paikallisella perhekahvilalla on, sitä suuremmalla todennäköisyydellä juuri tämä toiminta jää ihmisten mieleen. Varsinkin Vuosaarella lapsiperheille on tarjolla runsaasti toimintaa ja paikoin saattaa olla jopa vaikea hahmottaa mitä tehdään, kuka tekee ja missä milloinkin tapahtuu. Sen takia esimerkiksi sosiaalisen median hyödyntäminen oman toiminnan

mainonnassa on kannattavaa. Alueelliset sosiaalisen median ryhmät tavoittavat potentiaalisia kävijöitä ja muistuttavat viikoittaisista tapahtumista. Toisaalta myös perinteinen ilmoitustauluilla mainostaminen todettiin toimivaksi.

Tapahtumien tavoitteena oli tarjota mahdollisuus ylikulttuuriseen kohtaamiseen ja suomen kielen käyttöön. Tavoitteena oli madaltaa kohderyhmän, eli syrjäytymisvaarassa olevien lapsiperheiden, kynnystä osallistua perhekahviloihin ja sen kautta myös muuhun toimintaan. Yksittäisinä tapahtumina tavoitteet toteutuivat erittäin hyvin. Kahdessa paikassa tehtiin kävijäennätykset ja palaute oli positiivista. Millä tavoin voisi varmistaa, että tapahtumien kävijät palaisivat Perhetreffeille? Kenties kävijöille voisi tarjota mahdollisuutta osallistua tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen heidän omien voimavarojensa mukaan. Toiminnan ollessa asiakaslähtöistä, vastaisi se myös suoraan kävijöiden tarpeisiin.

Tapahtumien sisältö tuki uusien vuorovaikutussuhteiden luomista ja kannusti suomen kielen käyttöön. Toiminnalliset menetelmät sopivat käytettäväksi monikulttuurisen asiakasryhmän kanssa. Suomen kielen harjoittelu on luontevaa ja mielekästä laulujen ja leikkien avulla ja vastaavanlainen toiminta tukee myös vanhemman ja lapsen vuorovaikutusta.

5.5 Pohdinta

Monikulttuuristen ja -kielellisten vuorovaikutustilanteiden ja niiden muodostumisen haasteet eivät koske ainoastaan maahan muuttaneita henkilöitä vaan ulottuvat myös valtaväestöön. Opinnäytetyön aihepiiri ja asiakasryhmän rajaus lähti liikkeelle pohdittuani haasteita, joita itse valtaväestöön kuuluvana henkilönä huomasin kohtaavani ajatellessani vuorovaikutustilanteita maahan muuttaneiden henkilöiden kanssa. Vaikeus löytää ympäristöä, jossa kohtaaminen tapahtuisi luontevasti ja toisaalta myös oma epävarmuus ja arkuus lähestyä henkilöä toisesta kulttuurista estivät osaltaan minua ottamasta kontaktia ympärilläni oleviin maahan muuttaneisiin äiteihin. Tämän saman tunteen ja haasteen nimesi keski-ikäinen tapahtumaan osallistunut valtaväestöön kuuluva äiti. Tunne tapahtumien onnistumisesta kiteytyikin kahteen kävijöiltä saatuun palautteeseen.

Valtaväestöön kuuluvan äidin ilo siitä, että vihdoinkin löytyi paikka, jossa monikulttuurinen kohtaaminen on mahdollista ja maahanmuuttajataustaisen kävijän riemu uusista ystäväistä ja tilaisuudesta käyttää suomen kieltä. Vaikka nämä kaksi kokemusta ja näkökulmaa ovat yksittäisten kävijöiden tuntemuksia, uskon niiden edustavan myös paljon suurempaa joukkoa.

Onnistuneen kokemuksen perusteella, vastaavanlaisia tapahtumia tulisi ehdottomasti järjestää jatkossakin Perhetreffeillä. Vaikka kävijäkunta vaihtelee, kausittain muodostuu kuitenkin muutamien vakituisten kävijöiden joukko. Matalan kynnyksen tapahtumia voi suunnitella myös pienemmällä panostuksella ja toteutuksella. Tärkeintä olisi saada näkyvyyttä oikeissa paikoissa, jotta juuri kohderyhmään kuuluvat henkilöt huomaisivat tapahtumien mainokset. Jalkautuva työ voisi tässä tapauksessa olla yksi mahdollisuus tavoittaa haavoittuvassa asemassa olevia lapsiperheitä. Resurssien vähyys saattaa olla esteenä sille, että työntekijät voisivat etsivää työtä toteuttaa. Millä tavoin hankkeen vapaaehtoisia voisi osallistaa tähän?

Konkreettisenä jatkokehitysideana pohdimme yhdessä työntekijätiimin kanssa menetelmäsalkun kokoamista. Salkun sisältöä voisi pienellä vaivalla hyödyntää perhekahviloissa ja tapahtumissa. Menetelmäsalkku sisältäisi valmiiksi koottuja materiaaleja, joiden avulla toimintaa voisi toteuttaa eri ryhmissä. Jatkoa varten tulisi myös pohtia mainosten sopivuutta kohderyhmälle. Millä tavoin juuri ensisijainen kohderyhmä löytää tiensä Perhehaavi-hankkeen tapahtumiin? Hienoksi hiotut ja viimeistellyt mainoskuvat ovat kyllä visuaalisesti miellyttäviä, mutta tulisiko kuvissa esiintyä monimuotoisempia henkilöitä, jotta ne olisivat samaistuttavimpia?

Ystävänpäivätapahtumat toteutettiin vajaa kuukausi ennen kuin Suomi muun maailman mukana joutui sopeutumaan uudenlaiseen arkeen koronaviruspandemian takia. Tämä haastoi osaltaan tapahtumien myönteisten vaikutusten seurannan. Olisiko Perhetreffien kävijöiden joukkoon tullut uusia vanhempia, jos ryhmätoiminta olisi jatkunut normaalisti? Kevään aikana perustettiin useita eri vanhemmuuden tuen ryhmiä internettiin. Kokemukset ryhmistä olivat positiivisia, mutta kuinka paljon ne loppupäässä tavoittivat Perhehaavi-hankkeen ensisijaista

kohderyhmää? Jos kevättä vastaava tilanne toistuu ja ryhmätoiminta joudutaan perhekeskuksissa ja neuvoloissa lopettamaan, millä tavoin ja missä ryhmiä tulisi mainostaa, jotta juuri haavoittuvassa asemassa olevat lapsiperheet niiden tuen piiriin löytäisivät? Ja onko kyseisillä perheillä välttämättä valmiuksia ja voimavaroja nettiryhmiin osallistumiseen?

Opinnäytetyön prosessi ja tapahtumista saatu positiivinen palaute sai minulla aikaan ajatushautomon, jonka seurauksena MLL Uudenmaan piirillä käynnistyy syksyllä 2020 uudenlainen ryhmätoiminta. Toiminta yhdistää Perhehaavi-hankkeen ja MLL Uudenmaan piirin tukihenkilötoiminnan asiakasryhmät, tuoden heidät yhteen aluksi kahdesti kuukaudessa toistuvissa ryhmätapaamisissa. Ryhmää pilotoidaan sekä verkkotapaamisena että Helsingissä järjestettävänä ryhmänä. Toiminnan tarkoituksena on tarjota ystävää tai tukihenkilöä odottaville äideille mahdollisuus tavata muita samassa elämäntilanteessa olevia äitejä ja tukihenkilötoimintaan osallistuvia vapaaehtoisia. Ryhmät antavat tilaisuuden muiden vanhempien kohtaamiseen ja vertaistukeen, tarjoten mahdollisuuden solmia uusia ystävyssuhteita ja keskustella vanhemmuuteen liittyvistä teemoista. Ystävää odottavat äidit ovat maahan muuttaneita naisia, tukihenkilöä odottavat perheet voivat kuulua myös valtaväestöön. Tukihenkilötoiminnan vapaaehtoiset ovat joko valtaväestöön kuuluvia tai pidempään maassa asuneita henkilöitä.

Monikulttuurisuus lisääntyy jatkuvasti ja on jo useimmilla alueilla arkipäivää. On tärkeää, että kaksisuuntaista kotoutumista edistetään tarjoamalla mahdollisuuksia ylikulttuuriselle kohtaamiselle. Yhteiskunta ja sen maahanmuuttopolitiikka ja peruspalvelut ovat merkittävässä asemassa joko edistämässä tai estämässä integraatiota. Kuitenkin lähes yhtä merkittävää on yksilöiden suhtautuminen maahanmuuttoon ja tapa kohdata maahan muuttaneita henkilöitä.

LÄHTEET

- Arene ry (2019). Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Saatavilla 7.8.2020 <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf? t=1578480382>
- Castaneda, A., Mäki-Opas, J., Jokela, S., Kivi, N., Lähteenmäki, M., Miettinen, T., Nieminen, S., Santalahti, P. & PALOMA-asiantuntijaryhmä. 2018. Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa - PALOMA-käsikirja. Helsinki: THL. Saatavilla 20.11.2019 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136193/7.8.PALOMA_KA%cc%88SIKIRJA_WEB.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Diakonia-ammattikorkeakoulu (2020). Tutkintosääntö 1.8.2020. Saatavilla 7.8.2020 <https://www.diak.fi/opiskelu/yleista-tietoa-opiskelusta/opiskelu-saannot/tutkintosaanto/>
- Ensi- ja turvakotien liitto (2016). *Väkivalta ja laiminlyönti lastenkasvatuksessa. Tunnista, puutu ja auta*. Virtuaalikirja. Saatavilla 9.8.2020 <https://virtuaalikirja.fi/ensijaturvakotienliitto/kirjat/vakivalta-ja-laiminlyonti-tunnista-ja-puutu/luku-3-1/#2>
- Helsingin kaupunki. Ulkomaalaistaustaiset Helsingissa. Väestön määrä ja kehitys. Nykytilanne. Saatavilla 20.11.2019 <https://ulkomaalaistaustaisethelsingissa.fi/fi/nykytilanne>
- Hiltunen, A-K. Kulttuurivähemmistöprojekti. Saatavilla 19.11.2019
- Hoffren, H. (2000). *Suomalaiset Ranskassa*. (Pro Gradu tutkielma, Jyväskylän yliopisto, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos). Saatavilla 19.11.2019 <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/11611/hhoffren.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kaattari, L. (2015). *”Osais tukea jokaista lasta siinä, minkälaisii ne on.” Vanhempien käsityksiä vanhemmuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä saamastaan tuesta vanhemmuudelleen*. (Pro Gradu -tutkielma, Oulun yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta.) Saatavilla 20.11.2019 <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201508141913.pdf>

- Kansalaisfoorumi. Kansalaisyhteiskunta.fi. Järjestöhakemisto. Sosiaali- ja terveysyhdistykset. Saatavilla 6.9.2020 https://www.kansalaisyhteiskunta.fi/jarjestohakemisto/sosiaali- ja_terveysyhdistykset
- Keskinen, J., Kääriäinen, A., Oravisto, J., Pitkänen, R. & Tukiala, A-K. (2012). Asiakastyö kohtaamisena – reseptejä vastavuoroisuuteen. Saatavilla 10.8.2020 http://www.socca.fi/files/2329/Asiakastyo_kohtaamisena_-_resepteja_vastavuoroisuuteen.pdf
- Kuittinen, S. & Isosävi, S. (2013). Vanhemmuus ja pienten lasten hoiva eri kulttuureissa (78—95) Teoksessa Alitolppa Niitamo A., Fågel, S. & Säävälä, M. (toim.) *Olemme muuttaneet ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä*. Helsinki: Väestöliitto
- L 540/2018. Varhaiskasvatustilaki. Saatavilla 25.4.2020 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540#Pidp447013904>
- L 1386/2010. Laki kotoutumisen edistämisestä. Saatavilla 6.9.2020 <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>
- Laakkonen, K. (2010). ”Vanhemmuus on vastuuta koko lapsen elämästä.” Vanhempien käsityksiä vanhemmuudesta, perheestä ja kasvatuksesta nykypäivänä. Saatavilla 18.11.2019. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/81440/gradu04193.pdf>
- Lapsenoikeudet.fi. Tukea lapsiperheille korona-aikana. Saatavilla 6.9.2020 <https://www.lapsenoikeudet.fi/korona/>
- Lastensuojelun keskusliitto. Lastensuojelu.info. Lastensuojelun perusta. Vanhempien oikeudet ja velvollisuudet. Saatavilla 17.11.2019. <https://www.lastensuojelu.info/lastensuojelun-perusta/vanhempien-oikeudet-ja-velvollisuudet/>
- Liebkind, K. (2009). Ethnic identity and acculturation. (13—40). Teoksessa Jansinkaja-Lahti, I. & Mähönen, T. A. (toim.) *Identities, intergroup relations and acculturation – The cornerstones of intercultural encounters*. Helsinki: Gaudeamus.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhemmille. Toiminta lapsiperheille. Vertaisryhmät. Saatavilla 10.8.2020 <https://www.mll.fi/vanhemmille/toiminta-lapsiperheille/vertaisryhmat/>
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Tietoa lapsiperheen elämästä. Vanhemmuus ja kasvatust. Saatavilla 20.11.2019

<https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Tietoa lapsiperheen elämästä. Vanhemmuus ja kasvatus. Lapsen kasvatus ja vanhemman kasvatustietoisuus. Saatavilla 6.9.2020 <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/lapsen-kasvatus-ja-vanhemman-kasvatustietoisuus/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti. Tietoa lapsiperheen elämästä. Vanhemmuus ja kasvatus. Vanhemmuuden kaari. Saatavilla 6.9.2020 <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/vanhemmuuden-kaari/>

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri ry. Perhehaavi-hankkeen avustushakemus. (Julkaisematon)

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piiri ry. Perheille. Perhehaavi. Saatavilla 10.8.2020 <https://uudenmaanpiiri.mll.fi/perheille/perhehaavi/>

Martikainen, T. & Tiilikainen, M. (2008). Maahanmuuttajanaiset, käsitteet, tutkimus ja haasteet. Teoksessa Martikainen, T. & Tiilikainen, M. (toim.), *Maahanmuuttajanaiset: Kotoutuminen, perhe ja työ*. (s.15—37). Helsinki: Väestöliitto.

Mielenterveystalo. Vanhemmille. Perhe ja vanhemmuus. Vanhempien merkitys. Vanhemmuuteen vaikuttavat tekijät. Saatavilla 20.11.2019 https://www.mielenterveystalo.fi/lapset/vanhemmille/perhe_ja_vanhemmuus/vanhempien_merkitys/Pages/default.aspx

Moring, A. & Kerppola-Pesu, J. (2017). Sateenkaariperheet Suomessa. Saatavilla 27.1.2020 <https://evl.fi/documents/1327140/45652999/Moring+ja+Kerppola+Sateenkaariperheet+Suomessa/2ac39230-150c-eee1-4b02-174631affbf6>

Mähönen, T. & Jasinskaja-Lahti, I. (2013). Etniset ryhmäsuhteet ja maahanmuuttajien akkulturaatio. (247—261). Teoksessa Martikainen, T. Saukkonen, P. & Säävälä, M. (toim.) *Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta*. Tallinna: Gaudeamus.

Oikeusministeriö. Yhdenvertaisuus. Hyvät väestösuhteet. Saatavilla 9.8.2020 <https://yhdenvertaisuus.fi/hyvatvaestosuhteet.fi>

- Opetushallitus (2012). Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet. Saatavilla 18.11.2019 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/139342_aikuis-ten_maahanmuuttajien_kotoutumiskoulutuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2012.pdf
- Opetushallitus (2018). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Saatavilla 25.4.2020 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf
- Puranen, T. (2015). Ihmiset koolle – opas. Saatavilla 10.8.2020 https://storage.googleapis.com/tukiliitto-production/2017/10/opaslapsiperhetapahtumanjarjestajalle_2015.pdf
- Sateenkaariperheet ry. Vaikuttamistyö. Uutiset. Perhetilasto 2017: sateenkaariperheiden määrä on jatkanut kasvuaan. Saatavilla 18.11.2019. <https://sateenkaariperheet.fi/uutiset/perhetilasto2017/>
- Schubert, C. (2013). Kotoutumisen psykologiaa (63–77.) Teoksessa Alitolppa Nii-tamo A., Fågel, S. & Säävälä, M. (toim.) *Olemme muuttaneet ja kotoituumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä*. Helsinki: Väestöliitto
- Shinyella, T. (25.5.2016). *Suomessa vanhemmuus on yksilösuoritus*. Familia ry. Saatavilla 6.9.2020 <http://www.duoduo.fi/kirjasto/suomessa-vanhemmuus-on-yksilosuoritus>
- Siim, P. (2007). Äidit ja heidän lapsensa. Perhesuhteista neuvottelua ylijärjaisissa perheissä. Teoksessa Martikainen, T. & Tiilikainen, M. (toim.), *Maahanmuuttajanaiset: Kotoutuminen, perhe ja työ*. (s.218—244). Helsinki: Väestöliitto.
- Sommarhem, A. (2012). *Maahanmuuttajien akkulturaatioasenteiden yhteys psyykkiseen hyvinvointiin*. (Pro Gradu-tutkielma, Helsingin yliopisto, sosiaalitieteiden laitos). Saatavilla 19.11.2019 <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/34059/Gradu%20Sommarhem.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Sosiaalialan AMK-verkosto (29.4.2016). Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit. Saatavilla 4.8.2020 https://www.tamk.fi/documents/10181/809882/SOAMK+KOMPETE+NSSIT_2016.pdf/a42b7145-638f-4779-84da-e38671ab405a

- Säävälä, M. (2011). Perheet muuttoliikkeessä. Perustietoa maahan muuttaneiden kohtaamiseen. Helsinki: Hakapaino oy
- Säävälä, M. (2013). Maahanmuutto perheilmionä. Teoksessa Martikainen, T., Saukkonen, P. & Säävälä, M. (toim.) *Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta* (101—122). Tallinna: Gaudemus
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet. Lastensuojelun käsikirja. Peruspalvelut lapsiperheille. Saatavilla 18.11.2019 <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus. Työn tueksi. Hyviä käytäntöjä. Kulttuurisensitiivinen työote. Saatavilla 10.8.2020 <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kulttuurisensitiivinen-tyoote>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Sukupuolten tasa-arvo. Tasa-arvon tila. Perheet ja vanhemmuus. Kotitöiden ja hoivavastuun jakautuminen. Saatavilla 6.9.2020 <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/perheet-ja-vanhemmuus/kotitoiden-ja-hoivavastuun-jakautuminen>
- Therborn, G. (2004). *Between Sex and Power: Family in the World 1900-2000*. Saatavilla 9.8.2020 www.ebsco.com
- Tilastokeskus. Tilastot. Väestö. Väestörakenne. 2019. Vuosikatsaus. Jo puolet Suomen ulkomaalaistaustaisesta väestöstä asuu pääkaupunkiseudulla. Saatavilla 10.8.2020 https://www.stat.fi/til/vaerak/2019/02/vaerak_2019_02_2020-05-29_tie_001_fi.html
- Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Maahanmuuttajat ja kotoutuminen. Maahanmuuttajat väestössä. Saatavilla 27.1.2020 <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>
- Työ- ja elinkeinoministeriö. Kotouttaminen.fi. Työn tueksi. Kotoutumislain käsikirja. Kotoutumista edistävät toimenpiteet. Kotoutumissuunnitelma. Perheen kotoutumissuunnitelma. Saatavilla 25.4.2020 <https://kotouttaminen.fi/perheen-kotoutumissuunnitelma>

- Työ- ja elinkeinoministeriö. Kotouttaminen.fi. Työn tueksi. Pakolaisten vastaanoton käsikirja. Kotoutumisen alkuun. Järjestöjen tuki. Saatavilla 6.9.2020 <https://kotouttaminen.fi/jarjestojen-tuki>
- Uudenmaan liitto (2015). Kaksisuuntainen kotoutuminen – tavoiteohjelma. Saatavilla 9.8.2020 https://www.uudenmaanliitto.fi/files/17194/Kaksisuuntainen_kotoutuminen_tavoiteohjelma.pdf
- Verkuyten, M. (2014). Identity and cultural diversity, what a social psychology can teach us. New York: Routledge.

LIITE 1. Ystävänäpäivätapahtuma, suunnitelma

Ystävänäpäivätapahtuma MLL Perhehaavi-hankkeen avoimiin perhekahviloihin “Perhetreffeille”

Aika ja paikka:

Vuosaaren neuvola tiistai 11.2. klo 9.30–11.30

Itäkadun perhekeskus keskiviikko 12.2. klo 13–15

Myyrmäen neuvola torstai 13.2. klo 10–12

Kohderyhmä:

Perhetreffeillä tällä hetkellä käyvät vanhemmat ja lapset. Sisältäen Perhehaavi-hankkeen kohderyhmän, joka on haavoittuvassa asemassa olevat lapsiperheet Itä-Helsingin ja Myyrmäen alueella. Uudet kohderyhmään (sekä ensisijainen, että toissijainen) kuuluvat kävijät. Kävijät ovat pääasiassa äitejä lasten kanssa. Lapset iältään keskimäärin 1-vuoden molemmin puolin. Kerho toimii suomen kielellä, mutta kävijät eivät välttämättä kaikki puhu suomea.

Mainonta ja markkinointi:

Tapahtumaa mainostetaan MLL Uudenmaan piirin eri toimintojen omissa sosiaalisen median kanavissa, paperisin mainosin järjestyspaikkojen ilmoitustaululla ja muissa alueiden kokoontumispaikoissa, joissa lapsiperheet käyvät. Mainokset lähetetään myös Perhehaavi-hankkeen yhteistyötahoille, jotka toimivat alueen lapsiperheiden kanssa. (African Care, mahdollisesti neuvolat, perhetalot ja leikki puistot)

Tavoite:

Tapahtuman tavoitteena on tavoittaa alueiden lapsiperheitä ja madaltaa kynnystä osallistua neuvolan ja perhekeskuksen tilassa tapahtuvaan MLL:n toimintaan. Tavoitteena myös madaltaa kynnystä valtaväestön ja maahan muuttaneiden perheiden kohtaamiselle, luomalla lämmin ja välitön ilmapiiri yhdessä tekemiselle, jolloin yhteistä kieltäkään ei välttämättä tarvitse.

Ohjelma:

Tapahtuman kesto on Perhetreffien verran, eli yhteensä kaksi tuntia. Koska Perhetreffit on avoin ryhmä, eikä yleensä aikataulutettua ohjelmaa ole, myös kävijät tulevat paikalle liukuvasti. Toiminnan tulisi siis olla toteutettavissa joko non stop-periaatteella, aikatauluista joustaen tai koko tapahtuman ajan. Opiskelija tulee kahteen kerhopaikkaan pitämään samana päivänä musiikkihetkeä, tämä sopii hyvin ystävänäpäivätapahtuman sisältöön. Musiikkihetkelle olisi hyvä varata joku erillinen tila, jos mahdollista, ja niitä voisi olla tilanteesta riippuen 1–2 kertaa.

Muuta ohjelmaa vapaan keskustelun ja kahvittelun lisäksi:

Vanhemmuusbingo (koko tapahtuman ajan), tässä tarkoituksena tutustua toisiin vanhempiin ja lapsiin. Yksinkertaiselle ja selkeälle bingoalustalle kerätään nimiä, jotka vastaavat ruudukon väitettä. Esim. “on kasvissyöjä” tai “puhuu

kolmea eri kieltä”. Tarkoituksena saada bingo ruudukko täyteen ja täyttä ruudukkoa näyttämällä saa mahdollisesti jonkun palkkion.

Ystävyyspuun rakentaminen (koko tapahtuman ajan), aikuiset ja lapset yhdessä rakentavat Ystävyyspuun, käyttäen sormivärejä ja kartongille maalattua puunrukoa. Sormella painetaan puuhun lehtiä, samalla kun useampi tekee oman lehden, puu kasvaa. Samalla voi askarrella itse helpon ystävänpäiväkortin omalla sormenjäljellä.

Musiikkihetki (1–2 kertaa tapahtuman aikana), opiskelija Nelli laulattaa lapsia ja vanhempia. Lauluina voisi olla osin ystäväteemaisia lauluja.

Kuvanurkka (koko tapahtuman ajan), mahdollisuus ottaa kuva ystävän (uuden tai vanhan!) kanssa käyttäen kehystä ja/tai kuvausrekvisiittaa. Olisi mahtavaa, jos nämä kuvat saisi myös mukaan joko tulosteena tai sitten sähköisesti lähetettynä. Jos tämä ei mahdollista niin sitten vain omalla puhelimella kuvaten.

Hemmotteluhetki (koko tapahtuman ajan), hetki aikaa omalle hyvinvoinnille. Ilmainen käsihoito vanhemmille.

Kahvitarjoilu, kahvihetki vähän paremmilla tarjottavilla. Kysyn sponsoria tähän.

POIS JÄÄ:

(Kasvomaalaus (koko tapahtuman ajan), kasvomaalausta lapsille helpoilla valmiiksi suunnitelluilla kuvilla.)

(Kulttuuriseinä (koko tapahtuman), seinällä eri maita joko nimettynä tai kuvattuna. Lisäksi näihin maihin liittyviä faktoja, joita on mahdollisuus yhdistää siirtämällä kyseinen fakta maan luokse. Tämä olisi selkeästi vain aikuisille suunnattu, voi olla, että tähän ei olisi mahdollisuutta keskittyä kaiken muun tekemisen ja lapsenhoidon ohella.)

LIITE 2. Ystävänäpäivätapahtuma, mainos

Tervetuloa

ystävänäpäivätapahtumaan Perhetreffeille!

Keskiviikkona 12.2. klo 13–15 Itäkadun Perhekeskus, 1. kerroksen aulan leikkutila

Ohjelmassa:

- tutustumisbingo
- mahdollisuus käsihoitoon
- ystävyyspuun rakentaminen, mahdollisuus tehdä myös ystäväpäiväkortteja!
- kuvanurkkaus kuvan ottamista varten!
- opiskelijan ohjaama musiikkihetki
- kahvia, teetä ja herkkuja

Tule mukaan ja tuo kaverisi myös!

Ohjelmaan osallistuminen on vapaaehtoista ja tapahtumaan voi tulla oman aikataulun mukaan.

T: Maria, Nadia, Minna ja Nelli

MÄNNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
Uudenmaan piiri